FEBRER 2020 | NÚMERO 9

CATALUNYA RELIGIÓ

EDICIÓ MENSUAL IMPRESA GRATUÏTA | TOTA L'ACTUALITAT A WWW.CATALUNYARELIGIO.CAT

‹ GRATUÏT ›

10 anys de Catalunya Religió amb el papa Francesc

Darrera la foto amb el papa Francesc

Una trobada amb el Papa és, sobretot, un moment emotiu per a qualsevol persona. Una experiència en la qual no hi ha gaire distinció entre catòlics, altres creients i no creients. I un regal pels que tenim vocació pel periodisme religiós. Mai no hem cregut en la papolatria. El mateix **Francesc** repeteix sovint que els catòlics són seguidors de Jesús, no del Papa. Però també és veritat que el papa Francesc és dels que fa de bon seguir. I és sorprenent la capacitat que té d'acollir el que li volen transmetre les desenes de persones que ha de veure cada dia.

Per a Catalunya Religió una trobada amb el Papa és un reconeixement que mai no agrairem prou. És l'oportunitat d'explicar-li que fem un treball en positiu. És la confirmació que durant 10 anys hem fet molta feina. És una manera d'agrair el suport que tantes persones, congregacions religioses i entitats han donat a aquest projecte comunicatiu. També d'agrair-ho a les diverses persones que de manera voluntària han dedicat hores i hores a les juntes o el patronat de l'entitat que impulsa Catalunya Religió. És una manera de visualitzar que l'Església a Catalunya i les confessions presents a casa nostra tenen coses a dir i a aportar a la societat catalana. És una manera de mostrar que a Catalunya hi ha un teixit social que fa un país més ric i que cohesiona la diversitat del país. I que l'Església a Catalunya té un perfil i una llengua pròpia. Tot això és el que hi ha darrera una foto. Catalunya i religió.

Una persona de l'equip de comunicació de la Santa Seu repeteix sovint que el papa té principalment dues funcions: mantenir la unitat de l'Església i confirmar en la fe: "Nosaltres hem d'explicar això. La resta és la vostra feina".

No podíem celebrar millor els 10 anys de Catalunya Religió. El que toca ara és continuar fent la nostra feina. I agrair a tots els qui ens doneu suport perquè sigui possible.

JORDI LLISTERRI

SUMARI

6 COMUNICACIÓ

Animaset, a la Filmoteca Vaticana | PÀG. 6

10 VIDA RELIGIOSA

Comença l'any Lluís Espinal | PÀG. 10

La nova província de Sant Pau, per Joan Font | PÀG. 12

17 CLERGAT

Josep Cardús: "Si llegim l'evangeli d'una manera ideològica, l'espatllem" | PÀG. 17

31 SOCIETAT

Eduard Sala: "Tothom vol ser estimat per algú" | PÀG. 31

Quina nota posen els catòlics a l'Església? | PÀG. 36

Eduard Ibáñez: "La laïcitat entesa correctament ha de protegir la llibertat religiosa" | PÀG. 39

42 LITÚRGIA

El benedictí Juan Javier Flores Arcas, Memorial Pere Tena de Pastoral Litúrgica | PÀG. 42

50 CONCILI TARRACONENSE

Manual d'instruccions del Concili Provincial Tarraconense | PÀG. 50

En portada: el president del patronat de Catalunya Religió, Eduard Ibáñez, i el director del portal, Jordi Llisterri, van presentar aquest projecte comunicatiu al papa Francesc, a l'audiència del 8 de gener al Vaticà, acompanyats de l'arquebisbe emèrit de Barcelona, el cardenal Lluís Martínez Sistach.

El papa Francesc amb Catalunya Religió

El papa **Francesc** va conèixer el 8 de gener el projecte comunicatiu de Catalunya Religió. Coincidint amb el desè aniversari del digital català, el Papa va saludar una representació de Catalunya Religió i se li va entregar el primer número de l'edició impresa. Al final de l'audiència, el papa Francesc va saludar el president de la Fundació Catalunya Religió, **Eduard Ibàñez**, i el director **Jordi Llisterri**. Els va acompanyar el cardenal **Lluís Martínez Sistach** que va presentar els representants de Catalunya Religió al pontífex. En la trobada personal amb el Papa, va escoltar amb interès l'explicació sobre les finalitats del servei informatiu de Catalunya Religió. Se li va explicar la voluntat de presentar la realitat més positiva de l'Església i l'aportació de les confessions religioses a la societat catalana. El papa Francesc va donar les gràcies a tots els qui fan possible Catalunya Religió pel servei que ofereix.

En la trobada amb el Papa, a més de mostrar-li el primer exemplar de l'edició en paper, també se li va entregar un col·lecció enquadernada dels números publicats durant el 2019, el primer any de l'edició en paper. Aquesta edició pel papa Francesc també inclou una explicació del lide-

ratge informatiu de Catalunya Religió en format digital, així com l'inici de l'edició impresa amb 20.000 exemplars que situa una publicació religiosa entre les de més difusió en català, o el resum setmanal en italià.

Per celebrar els deu anys de Catalunya Religió es va demanar una trobada amb el Papa i una representació del patronat i de la redacció va participar en l'audiència del 8 de gener. A més del president i el director, del patronat hi van assistir **Míriam Díez**, **Núria Iceta**, **Manel Manonelles** i **Anna Vilà**, i les redactores del portal **Laura Mor** i **Glòria Barrete**. També hi va participar el president d'Animaset, el claretià **Màxim Muñoz**, expresident de la Unió de Religiosos de Catalunya, una de les primeres entitats que va donar suport a Catalunya Religió. De l'equip d'Animaset hi va assistir el director, **Jordi Roigé**, i **Paris Grau**. Va acompanyar el grup el delegat del Govern de la Generalitat a Itàlia, **Luca Bellizi**.

La trobada amb el Papa es va fer coincidir amb un acte organitzat per Animaset i Aleteia a la Filmoteca Vaticana per projectar el curt documental *Sagrada Família. La Bíblia en pedra*.

REDACCIÓ

Sistach a la Filmoteca Vaticana: "Gaudí volia evangelitzar amb la seva obra"

La Filmoteca Vaticana va acollir el 8 de gener la projecció del documental *Sagrada Família. La Bíblia en pedra*, dirigit per **Jordi Roigé** i produït per Animaset, davant d'una important representació eclesiàstica, institucional i de mitjans de comunicació. A l'acte també hi van intervenir el cardenal **Lluís Martínez Sistach**, el rector de la Basílica de la Sagrada Família, **Josep M. Turull**, i la directora de la Filmoteca, **Claudia di Giovanni**. El documental mostra l'obra d'**Antoni Gaudí** a través del relat bíblic, des de la creació del món fins a la resurrecció de Jesús, posant de relleu el caràcter catequètic de l'obra de l'arquitecte català. En aquest sentit, el cardenal Martínez Sistach va destacar que "Gaudí volia evangelitzar amb la seva obra, amb el temple. Considerava les seves tres façanes com una catequesi, tres retaules que va col·locar al carrer, com una Bíblia per als pobres". Sistach va ser el cardenal arquebisbe de Barcelona que va convidar el **papa Benet XVI** a la dedicació de la Sagrada Família, el novembre del 2010.

Els prop de quinze mil visitants diaris de la Sagrada Família poden veure aquest documental, que es projecta permanentment a l'interior del temple. Pel seu director, Jordi Roigé, el repte és

fer entenedor el significat de la basílica a tots els visitants, sigui quina sigui la seva procedència, cultura o creença, i "això s'aconsegueix mostrant la bellesa i el sentit transcendent de l'obra de Gaudí. Perquè tothom és sensible a la bellesa". La directora de la Filmoteca Vaticana, Claudia di Giovanni, va dir que amb "aquestes imatges hem sentit l'alè, la llum de Déu. M'atreveixo a dir que la imatge ajuda a comprendre la transcendència cap a Déu".

En un diàleg posterior amb **Míriam Díez**, vicepresidenta de la Fundació Catalunya Religió, el rector de la Sagrada Família, Josep M. Turull, va fer referència a l'originalitat de Gaudí. "Es diu que era un arquitecte original. L'originalitat, segons Turull, és tornar a l'origen, a les fonts, al llibre de la Creació, a la natura. El gran miracle de Gaudí és que amb la seva obra és capaç de commoure els visitants, siguin ateus, creients o agnòstics".

Finalment, el claretià **Màxim Muñoz**, president d'Animaset, la productora responsable de *Sagrada Família. La Bíblia en pedra*, va destacar que era molt important fer aquesta presentació a la Filmoteca Vaticana pel seu significat: "Crec que està clara la potència evangelitzadora de la Sagrada Família. Animaset hi ha afegit la creativitat i el talent. El nostre objectiu és posar-nos al servei de l'Església i entitats i institucions humanistes en matèria de comunicació, també amb la vocació de fer arribar el missatge evangèlic en àmbits no religiosos i donar a conèixer el missatge a tot el món".

A l'acte, organitzat conjuntament amb Aleteia al Vaticà, també van assistir el cardenal **Peter Turkson**, prefecte del Dicasteri pel Servei del Desenvolupament Humà Integral, el superior general dels claretians, **Mathew Vattamattam**, el bisbe secretari del Pontifici Consell pels Textos Legislatius, **Juan Ignacio Arrieta Ochoa**, el procurador general de l'orde del Cister, **Lluc Torcal**, el director de l'arxiu de la Prelatura de l'Opus Dei, **Francesc Castells**, el delegat de la Generalitat a Itàlia, **Luca Bellizzi**, i el ministre conseller de l'ambaixada espanyola davant de la Santa Seu, **Félix Costales**, entre altres representants religiosos i institucionals.

ANIMASET

LES RESTES DE MENJAR, VEGETALS, TAPS DE SURO... QUE LLENCES AL GRIS, **NO VAN AL GRIS.**

→ VAN AL MARRÓ

Ciutadania, empreses, institucions.
Reciclem bé. Separem bé.

residuonvas.cat

Generalitat de Catalunya

7,5 Milions de futurs

L'app del CPL inclou les celebracions pròpies de la Diòcesi de Mallorca

El Centre de Pastoral Litúrgica (CPL) de Barcelona va posar en marxa, fa uns anys, una aplicació per a tabletes i mòbil per tal de poder resar la Litúrgia de les Hores en qualsevol lloc i moment. Des del mes de juny d'aquest any també permet pregar amb les lectures de la missa. A partir de l'actualització de l'app de l'1 de novembre, s'incorpora la Diòcesi de Mallorca i els Sants propis de la Diòcesi. L'aplicació, que és disponible per als sistemes Android i iOS, és gratuïta, però es pot fer un donatiu per al bon funcionament de la mateixa a través de l'aplicació. | CPL

Claret publica dos llibres amb motiu dels 25 anys del Concili Provincial Tarraconense

El 21 de gener de 1995 va tenir lloc la inauguració del Concili Provincial Tarraconense a la Catedral de Tarragona, que va marcar la vida de l'Església i de tots els membres participants. 25 anys després, per commemorar-ho, l'Editorial Claret publica dos títols. El llibre *Concili Provincial Tarraconense. Documents i resolucions* i *Als 25 anys del Concili Provincial Tarraconense. Amb fidelitat i amb llibertat.* Aquest darrer, iniciativa de dos dels seus participants: Montserrat Coll, doctora en Filosofia per la UAB i que va ser directora general d'Afers Religiosos, i el diaca Aurelí Ortín, llicenciat en Filosofia i Teologia. | CLARET

Nou recurs d'animació de la fe per als esplais cristians

"L'espiritualitat és un atribut transversal, una capacitat que està en tot ésser humà, encara que no sempre hi és de manera conscient. És una qualitat universal, però només si arribem a prendre consciència de qui som i d'aquesta capacitat que tenim, podem desenvolupar-la plenament", diu Francesc Torralba. Amb aquesta inspiració el Moviment de Centres d'Esplai Cristians Catalans (MCECC) ha creat 'Fem camí'. Aquest recurs ofereix activitats per animar i viure la fe en els diferents espais del dia: viatges, reunions, bon dia i bona nit, acció de gràcies, natura, temps litúrgic... | FUNDACIÓ PERE TARRÉS

Comença l'any Lluís Espinal

L'Ajuntament de Sant Fruitós del Bages va presentar divendres 13 de desembre l'Any Lluís Espinal 2020. L'inici d'aquest cicle coincideix amb el 40è aniversari de la mort del jesuïta a Bolívia, assassinat a causa del seu compromís social i de denúncia de les injustícies al país. L'acte institucional d'obertura va comptar amb la participació del nebot d'Espinal **Francesc Xavier Victori**, el director de programació de la Casa Amèrica de Catalunya, **Francesc Montserrat**, el delegat dels Jesuïtes a Catalunya, **Llorenç Puig**, la cònsul de Bolívia, **Míriam Evelin**, el delegat de cultura a la Catalunya Central de la Generalitat, **Lluís Cerarols**, i l'alcalde de Sant Fruitós, **Joan Carles Batanés**; que els va fer lliurament d'una placa commemorativa de la celebració de l'Any Espinal. Tot seguit la Biblioteca municipal va acollir el primer dels actes programats, el debat 'Memòria a viva veu'. Els familiars van destacar aspectes del tarannà d'Espinal, "proper, senzill, molt humà i molt coherent amb les seves idees". Companys i col·laboradors van parlar del seu compromís social i la influència que va tenir. Testimonis tots ells que van mostrar que el llegat d'Espinal és ben present i vigent encara avui.

Espinal a Bolívia

Lluís Espinal va néixer l'any 1932 al municipi de Sant Fruitós del Bages, prop de Manresa. Amb només 17 anys ingressa a la Companyia de Jesús. Un cop finalitzada la formació, i ordenat sacerdot coincidint amb l'inici del Concili Vaticà II, va estudiar periodisme i comunicació a Itàlia. Aquesta sensibilitat cultural i el moment d'obertura eclesial marcaran la seva manera de ser.

Després d'un temps dedicat a la televisió, al programa *Cuestión Urgente* de TVE, i a la crítica cinematogràfica, l'any 1968 és destinat a Bolívia. Dos anys més tard de la seva arribada obté la nacionalitat juntament amb el sobrenom popular de Lucho. Allà desplega la seva tasca als

mitjans de comunicació col·laborant en la ràdio jesuïta *Radio Fideis* i el diari *Presencia*. Produeix el programa *En carne viva,* a la televisió estatal boliviana. Tracta qüestions socials i denuncia la desigualtat, fet que li valdrà la censura a la cadena prop d'un any després d'entrar-hi.

"Gastar la vida"

El desembre de 1977 Espinal viu un fet que marca, més encara, el seu compromís pels desposseïts i el poble bolivià. El jesuïta s'uneix a la vaga de fam que inicia un grup de dones mineres en reivindicació d'una amnistia dels presos sota el règim dictatorial d'**Hugo Bánzer**. Conscient de què s'hi juga, escriu: "Morir per un poble pot donar més carta de ciutadania que néixer en ell". El darrer any de la seva vida va dirigir el setmanari *Aquí* des d'on denuncia la corrupció, la violència contra el poble bolivià i els abusos de poder. La darrera investigació pel seminari, amb un preu molt alt per al català, és relativa al cop d'estat que s'estava tramant i que es faria efectiu 4 mesos després de la seva mort.

La nit del 21 de març de 1980, quan torna del cinema, un grup de paramilitars segresta Espinal a pocs metres d'arribar a casa seva. A l'escorxador del barri d'Achachicala, a la Paz, és torturat durant hores i finalment assassinat. El mateix dia que Espinal era acomiadat en un funeral multitudinari, **Oscar Romero** era assassinat a El Salvador.

Espinal i el papa Francesc

El juliol de 2015 el **papa Francesc** va aturar-se, durant la seva visita a Bolívia, a l'indret on Espinal va ser assassinat. En un gest de reconeixement, Francesc recorda que "Espinal va predicar l'Evangeli i aquest Evangeli va molestar, per això el van eliminar".

IGNASI ESCUDERO / JESUÏTES

La nova província de Sant Pau

JOAN FONT, CMF
A L'OPINIÓ PUBLICADA

Amb esperit missioner. Em faig aquest reflexió, mentre llegeixo en uns dies de descans el llibre del pare Carlos Sánchez (del CESC de Vic) sobre les missions del pare Claret durant la meitat del segle XIX.

He llegit l'Autobiografia del pare Claret i sé que es va passar una colla d'anys predicant pels nostres pobles, despertant consciències i sembrant amb molt d'encert la Paraula de Déu, però aquest llibre m'ha fet prendre més consciència que no li va ser gens fàcil, donada les circumstàncies polítiques del moment. Claret, però, mai no es va fer enrere, el seu esperit missioners l'empenyia a fer la seva tasca amb força i energia. Amb un esperit evangèlic envejable i amb una força interior que el feia excepcional. **Observava els sacerdots del seu entorn i amb ells tenia converses, presentava el seu pla, o bé escoltava el pla d'altres, per veure si seria bo un projecte missioner.** Amb altres religiosos de la seva època també va rebre orientació i estil de fer les seves predicacions, fos en missions populars, fos en predicacions, que només canviaven el nom però també eren missions.

Vençudes moltes pegues, va aconseguir portar endavant el seu somni i un dia de juliol, festa del Carme de l'any 1849, inicia allò que per a ell va ser una gran obra. La Congregació de Missioners

Fills de l'Immaculat Cor de Maria, anomenats ara Claretians. Així ho va dir ell aquell dia, "avui comença una gran obra". **Convençut com ell estava de l'empresa que estava iniciant ell amb cinc sacerdots més, que definia com a models d'esperit evangèlic, vistosos i plens de zel per les ànimes.**

Ara en els primers 20 anys del segle XXI, nosaltres els Missioners Claretians, unim persones i esforços per ser més eficaços en el nostre treball missioner a Europa.

Serem els de Catalunya, Euskal Herria, França i Itàlia, parlarem les llengües de cada país, cosa no fàcil, però sobretot tindrem un llenguatge comú que és l'evangelització. Com? Amb el nostre estil, amb tots els mitjans possibles. El horitzons s'han eixamplat, i s'han unit uns cors que bateguen amb la mateixa vocació, els mateixos ideals i les mateixes il·lusions. A poc a poc, anirem sentit que aquest projecte serà cosa de tots i amb tots els que hi som i els que vindran, caminarem endavant vencent barreres i obrint nous camins.

A Claret no el van aturar les envestides dels qui no volien que s'escampés la Paraula, ell mateix deia: "Encara que m'esperessin amb un punyal a la mà, jo pujaria a la trona a predicar". Estava disposat a tot, fins a donar la pròpia vida. Davant d'aquest exemple de Claret, no ens farem pas enrere, les pegues no són pas les mateixes, però no sé si són pitjors, **el nostre món necessita de persones agosarades i arriscades, que res ni ningú ens farà marxa enrere, i portarem en aquest món la llum que Claret tant lluitava: la llum de l'Evangeli.**

Reconeixem les nostres limitacions humanes, molts d'uns quants anys i força madurs, potser massa anys per una lluita difícil, però també tenim la fermesa del cor i l'energia de l'Esperit que ens ha omplert durant tota la nostra vida. A més comptem també amb elements joves, germans missioners, que seran també un punt ferm de recolzament i d'iniciatives. Tots junts, d'una banda i altra, com un sol cor, caminem amb esperit missioner, que és el nostre carisma, do de Déu per portar a terme el seu pla de redempció. **La província de Sant Pau comença a caminar, ho fa amb un ampli equip de missioners i laics que ens acompanyen**, no tinguem por i confiem amb el Cor de la bona Mare de Natzaret que va donar-nos el seu Fill com a Mestre i Senyor.

JOAN FONT / CLARETIANS

CaixaProinfància ha atès a prop de 113.000 nens i nenes a Catalunya per trencar el cercle generacional de la pobresa

Globalment, "la Caixa" destina més de 500 milions d'euros anuals a impulsar 50.000 iniciatives en els àmbits social, cultural, educatiu i de recerca mèdica, en benefici d'11 milions de persones.

CaixaProinfància, el programa de "la Caixa" que treballa per la superació de la pobresa infantil i l'exclusió social, ja és present a tot Espanya. El programa va néixer el 2007 i, al començament, es va implementar a les onze ciutats i àrees metropolitanes amb més bosses de pobresa: Madrid, Barcelona, Bilbao, Saragossa, Màlaga, Múrcia, Palma, Sevilla, València, Santa Cruz de Tenerife i Las Palmas de Gran Canaria. Al llarg d'aquests anys, **s'ha anat ampliant fins a arribar el 2019 a totes les comunitats autònomes.**

Durant aquests anys, CaixaProinfància ha atès més de 300.000 infants i adolescents i més de 176.000 famílies en situació de pobresa. Per fer-ho, "la Caixa" hi ha destinat un pressupost total de més de 400 milions d'euros.

A Catalunya, CaixaProinfància ha atès a **112.832 infants i 69.897 famílies** a través de **més de 150 entitats** i amb un pressupost de **més de 155 milions d'euros**. Concretament a la província de Barcelona, s'han atès 110.583 nens i nenes i 68.590 famílies amb la col·laboració de 118 entitats.

Dotze anys treballant per trencar el cercle de la pobresa infantil

CaixaProinfància treballa perquè els menors d'entre 0 i 18 anys en situació de pobresa o exclusió social tinguin les mateixes oportunitats que la resta d'infants. L'objectiu del programa és trencar el cercle de pobresa que es transmet de pares a fills, i també promoure noves formes d'atenció enfocades al desenvolupament social i educatiu, a través d'un conjunt d'ajudes que les entitats socials despleguen amb la metodologia de treball establerta pel programa. Aquests recursos són:

-**Reforç educatiu:** atenció en logopèdia i psicomotricitat, grups d'estudi assistit, reforç individual, equipament escolar i aula oberta.

-**Educació no formal i temps lliure:** campaments, activitats d'estiu i centres oberts.

-**Suport educatiu familiar:** tallers educatius familiars i centre maternoinfantil.

-**Atenció i teràpia psicosocial:** suport personalitzat o en família, i tallers terapèutics grupals.

-**Promoció de la salut:** alimentació i higiene infantil, ulleres i audiòfons.

«Vam posar en marxa aquest programa fa més de deu anys i, progressivament, l'hem anat ampliant a tot Espanya. Això respon a la nostra convicció que, al marge de la conjuntura econòmica, la pobresa infantil és una realitat de la qual sempre hem d'estar pendents. En depèn no sols el benestar present de la infància, sinó també el futur de la nostra societat», explica **el president de la Fundació Bancària "la Caixa", Isidre Fainé.**

CaixaProinfància compta amb la col·laboració de **més de 400 entitats socials**, que treballen en xarxa i que s'encarreguen d'atendre directament les famílies, prioritzar els ajuts i fer el seguiment de cada cas. El programa no sols potencia el treball en xarxa entre les entitats socials, sinó que també promou una acció coordinada amb altres agents del territori (ajuntaments, escoles i centres de salut, entre d'altres), per donar una resposta global i integral a les necessitats dels infants i de les seves famílies. Per tant, la valoració de cada cas, el pla de treball amb els objectius específics, el seguiment i l'avaluació es duen a terme de manera conjunta entre les parts implicades.

Totes aquestes organitzacions actuen amb la premissa que els infants d'avui són els adults que formaran la societat de demà, de manera que l'atenció a la infància és determinant per aconseguir el seu benestar, però també per construir una societat més justa, equitativa i cohesionada.

Persona a persona
Aquesta és la nostra forma de canviar el món

Miguel Ángel Díaz i Cózar Mohamed són dos **beneficiaris** de CaixaProinfància que protagonitzen la campanya «Persona a persona» de "la Caixa", coincidint amb els dies de Nadal.

Miguel Ángel va néixer al Polígono Sur (Sevilla) i és beneficiari de CaixaProinfància des del 2019, a través de sessions de reforç escolar i orientació psicològica. «CaixaProinfància em va ajudar a prendre un bon camí», explica. Ara estudia Filologia Hispànica i el seu objectiu és dedicar-se a l'escriptura i la crítica literària: «Vull escriure històries per a aquestes persones que encara no tenen una història».

Cózar Mohamed, nascuda en un camp de refugiats sahrauí, viu a Bilbao i té una aspiració: «M'encantaria destacar en el món. Crec que tots tenim aquest minisomni». Un contratemps en els estudis la va dur fins al programa CaixaProinfància, i ara cursa el grau de Química. Explica que el fet que una noia sahrauí hagi assolit aquest nivell d'estudis, en un país que no és el seu i en un idioma que no és el seu, és un motiu d'orgull per a ella i la seva família.

El Papa aboleix el secret pontifici per als casos d'abús sexual

El **papa Francesc** ha abolit el secret pontifici en casos de violència sexual i abús de menors comesos per clergues i també ha canviat la llei sobre el delicte de pornografia infantil. En el recent *motu proprio "Vos estis lux mundi"* el Pontífex va disposar abolir el secret pontifici sobre les denúncies, els processos i les decisions relatives als delictes esmentats. Amb un segon rescripte, s'estableix com un dels delictes més greus "l'adquisició o possessió o divulgació, amb finalitat libidinosa, d'imatges pornogràfiques de menors de divuit anys per part d'un clergue, de qualsevol manera i per qualsevol mitjà". Fins ara aquest límit es fixava en els 14 anys. | VATICAN NEWS

Solsona publica un informe sobre els abusos sexuals a la diòcesi

"Aquesta diòcesi mira de cara la part més fosca de la seva història i vol treballar perquè mai més succeeixi res de semblant en el seu interior". Així presenta el resultat de la investigació que ha fet els darrers mesos el bisbat de Solsona sobre possibles abusos sexuals a menors comesos pel seu clergat. La comissió que va posar en marxa el bisbe **Xavier Novell** ha conclòs que, durant els anys 50 i 70, dos capellans del bisbat van abusar de vuit menors. Dos casos que fins ara no es coneixien públicament. No s'ha trobat cap altre cas, ni cap indici d'encobriment. Els dos clergues i tres de les víctimes han mort. Novell ha reconegut els fets i ha demanat perdó. | REDACCIÓ

El Papa nomena per primera vegada una dona com a sotssecretària d'Estat del Vaticà

El papa Francesc ha nomenat **Francesca Di Giovanni**, funcionària de la Secretaria d'Estat, nova sotssecretària de la Secció per a les Relacions amb els Estats, i li ha assignat el seguiment del sector multilateral. Di Giovanni treballa des de fa gairebé 27 anys en la Secretaria d'Estat, va néixer a Palerm el 1953 i és llicenciada en Dret. Va completar la seva pràctica notarial i va treballar en el sector jurídic-administratiu en el Centre Internacional de l'Obra de Maria (Moviment dels Focolars). La Secció de Relacions amb els Estats compta també amb **Mirosław Wachowski**, que s'ocuparà de la diplomàcia bilateral. | VATICAN NEWS

Josep Cardús: "Si llegim l'evangeli d'una manera ideològica, l'espatllem"

Capellà obert, d'esperit crític i arrelat al país, està convençut que Déu actua en les persones. "Siguin o no de missa", diu. Hem visitat **Josep Cardús i Grau** (Terrassa, 1930) a casa seva. Un petit habitacle prefabricat, de planta baixa i altell. La porta és oberta fins les dotze de la nit: entra i surt gent contínuament. Va en cadira de rodes, però no li falta de res. Se sent ben atès i acompanyat. A Marata se l'estimen com si fos un més de la família.

Josep Cardús és rector de la parròquia de Santa Coloma des de fa 62 anys i des de fa una trentena més, també de Sant Mamet, de Corró d'Amunt. Forma part d'un col·lectiu de capellans que ha influït a favor d'una Església catalana i progressista, compromesa amb les dificultats socials i polítiques de cada temps. També durant els anys foscos del franquisme. En el moment històric i polític que vivim, sembla pertinent conèixer la seva trajectòria vital.

Són 89 anys farcits d'anècdotes. Una vegada van declarar el capellà **Josep Dalmau** en recerca i captura. Els diumenges anava de Gallifa a Barcelona i, amb el cotxe, baixava noies de la parròquia que estudiaven a la ciutat. Anar amb

noies va servir d'excusa per detenir-lo. "Ell les repartia i li van fer un escàndol, i va mirar de desaparèixer". Aquell dissabte i diumenge, Cardús i Dalmau van fer intercanvi de parròquies. L'un va anar a dir missa a casa de l'altre. "El dissabte al vespre va aparèixer la Guàrdia Civil, estaven esperant que arribés. I diumenge igual. Dilluns me'n vaig anar a veure el bisbe **Ramon Masnou**, de Vic, a explicar-li la meva versió", recorda Cardús.

La primera comunió, al menjador de casa

Si repassem l'itinerari de fe de mossèn Cardús hem d'anar a parar a la guerra civil. El 1938, la família de Cardús va tenir uns dies a casa, amagat, mossèn **Fortià Solà i Moreta**. "Som tres germans i vam aprofitar l'estada d'aquest mossèn per fer la primera comunió dels bessons al menjador de casa". Recorda que "era el vint-i-cinc de març, festa de l'Anunciació. Un dia normal, un dia de cada dia i a la tarda a escola, sense explicar res de res, perquè sabíem què ens hi jugàvem". Explica que van posar "uns tacs de goma sota les cadires perquè els veïns no notessin que hi havia una mica de moviment". Els van acompanyar els avis i algun amic.

Quan li preguntaven què volia ser de gran, el seu germà bessó deia 'granger' i ell deia 'capellà'. Acabada la guerra, passaven l'estiu a ca l'Argelaguet, una masia amb habitacions i dret a cuina, a mig camí entre Sabadell i Matadepera, a Sant Julià d'Altura. Una casa de pagès que compartien amb els masovers, un matrimoni i les tres filles. "En aquella carretera hi venien els de Terrassa i, de tant en tant, hi deixaven algú estès, pam-pam, i allà a la carretera quedava". Explica Cardús que un dels dies eren en una masia veïna, a ca n'Ustrell, i des d'allà van sentir els trets. "Ja coneixíem el tipus de cotxe, i vam tenir la curiositat d'anar-hi, havien assassinat a mossèn **Gaietà Clausellas i Ballvé**, un capellà de Sabadell, el cos del qual encara estava calent, estava sagnant". Uns dies abans havien cremat l'església de Sant Julià d'Altura. "Hi vam anar que encara cremava, i com una cosa de canalla, vam recollir el que vam poder: un braç d'un sant Crist, la cara d'una maredeu... als milicians els fèiem nosa i ens van empaitar, i vam córrer fins a casa". El que van arreplegar, ho van guardar a la gàbia dels conills.

I conclou que "per tot un seguit de coses o potser l'esperit de contradicció... jo, capellà". En acabar la guerra, el 41, el pare li pregunta: "Això que dius de capellà, què? Hauríem de fer els papers per entrar al seminari". Ell no n'havia sentit parlar mai. "Ah no, marxar de casa no", va respondre. "Em van fer entendre que no hi havia alternativa, t'hi vas resignar i ja està". A punt de fer els onze anys, el dia de Sant Miquel, entra al seminari de La Conreria.

"El pare podria haver estat un rebotat del tema religiós"

A casa descriu haver viscut sempre un bon ambient. I això que el pare, diu, "podria haver estat un rebotat, però justament amb el tema religiós es va comprometre abans, durant i després de la guerra amb moltíssimes coses".

Fa un parèntesi en el seu relat vital per parlar de l'avi: **Josep Cardús i Astals**. Havia fet la guerra a Cuba, va sobreviure, estava afiliat a la Casa del Poble i treballava en una empresa tèxtil a Terrassa. "Una empresa tan catòlica que als rebuts i a les factures hi havia el Sagrat Cor, amb el *Reinaré en España*", explica mossèn Cardús. Amb els amos, **Josep** i **Pere**, germans de qui va ser l'**abat Marcet**, l'avi havia establert una relació

familiar: l'àvia **Emília**, havia fet de dida d'en **Ramon**, un dels fills del Pere.

El 23 de novembre de l'any 1910 va morir, solter, **Antoni Josep Torrella i Maurí**, un important advocat i polític de Terrassa: va deixar el patrimoni a la ciutat de Terrassa i va demanar un enterrament laic, senzill i sense capellans. L'enterrament va ser el 25 a la tarda, al cementiri civil. Hi va ser tot Terrassa, rics i pobres, de dretes i d'esquerres, creients i no-creients i polítics com l'**Alexandre Lerroux**. L'endemà l'avi va anar a treballar. I l'amo li retreu haver anat a un enterrament civil i el fa passar de fixe a eventual, aniria a preu fet. "En la conversa li diu que volia un home de confiança i ell porta els fills –**Salvador** i **Josep**– a l'escola laica. També l'empresa porta cada any els obrers a fer exercicis espirituals als jesuïtes de Sarrià i l'avi hi va anar una vegada i va dir que mai més; a més era l'únic treballador afiliat a la Casa del Poble, i en aquell moment a Terrassa hi havia una vaga en una empresa de l'alcalde i que va durar un any...".

Cardús continua el relat sobre l'avi patern: "La setmana següent va anar a treballar i les peces que havia teixit eren totes estripades; dimarts al matí, el mateix; i així cada dia. Divendres, 2 de desembre de 1910, en comptes d'anar a treballar, l'avi se'n va anar al pont sobre el torrent de Vallparadís, es va tirar daltabaix i es va suïcidar. L'àvia, que estava embarassada, esperava una criatura que va néixer però no va sobreviure ni 24 hores. N'hi havia un altre, el tercer, el **Pere**, que va morir de petit, per les condicions amb què pujaven abans. Van quedar l'àvia, el segon, el Josep, que va morir de tuberculosi als 17-18 anys, i el meu pare, el Salvador, que era el gran".

Una història colpidora que mostra tot un ambient: "El pare podria haver tingut una reacció negativa i no la va tenir". Sí que li va afectar la salut: "El pare era un asmàtic perdut. Tenia atacs que li duraven quinze dies o tres setmanes". Sempre deia: "Aquesta asma que tinc des dels deu anys". Era l'edat que tenia quan el seu pare es va suïcidar. "La situació que va viure era justament asfixiant", diu Cardús.

Sant Pere de Ribes, Vilanova, Marata

Tornant al perfil de mossèn Josep Cardús, el 1954 acaba l'etapa de formació al seminari i, el mes d'octubre, és destinat a Sant Pere de Ribes, on passa dos anys i tres mesos. El gener del 1957 va de vicari a sant Antoni abat, de Vilanova i la Geltrú. "Jo tenia una vespa i els caps de setmana anava a dir missa a Olivella i Jafra", explica. En aquella època a Vilanova i la Geltrú hi havia passat **Lluís Serrano**, **Casimir Martí**, **Ricard Pedrals** i Josep Dalmau. Va haver-hi substitució de capellans buscant canviar la manera de fer, però no es va aconseguir. "Vaig tenir la sort d'anar a parar a Vilanova i poder continuar les coses que havien motivat fer neteja". En concret? "Hi havia un moviment important al voltant de la HOAC, les colònies de grans, l'escoltisme de noies, les sessions de cinefòrum, la setmana de la joventut...", valora.

"Aquesta relació amb el món obrer agafava gent de tota mena d'ideologies, també anarquistes i comunistes". I això no va agradar a **Antoni Ferrer i Pi**, alcalde de Vilanova i vicepresident de la Diputació. "Amb **Carles Font Llopart**, diputat i alcalde de Granollers, dominaven la situació", apunta. Arran de la Setmana Santa de l'any 1957, s'enganxa amb l'alcalde d'Olivella. El setembre entra de rector de Sant Antoni Abat de Vilanova mossèn **Josep Pons** i Cardús va a parar a Marata. "Al bisbat hi havia bastanta gent de Vilanova i es-

taven al corrent del que hi passava. Això anava així i encara funciona així, és lògic".

"Marata! No sabia ni que existís"

Què va influir a que anés cap al Vallès Oriental? A Granollers hi havia mossèn **Campo**, fill de Vilanova, que havia estat vicari a la parròquia de la Sagrada Família, de Terrassa, que era la parròquia de la família Cardús. Campo, que era una persona de total confiança del Bisbat, veient el panorama el va voler "protegir". Cardús reconeix que "d'aquesta banda del Vallès no en coneixia res i... Marata! No sabia ni que existís".

Sí que havia estat a Corró d'Avall i a Llerona, quan va acompanyar el seu pare, l'historiador **Salvador Cardús i Florensa**, que s'havia dedicat a aclarir l'origen d'una dita llatina: *"Gens Terracie et Sabadelli, gens inimica Dei"*. En català: "Poble de Terrassa i de Sabadell, poble enemic de Déu". Una frase que tenia l'origen en l'assassinat de l'abat de Sant Cugat del Vallès la nit de Nadal de l'any 1350. "La llegenda explica que els assassins es van escapar i la terra per on passaven va quedar maleïda, no hi creixia res". Amb la col·laboració d'historiadors i arqueòlegs de Granollers, els senyor **Salvador Llobet** i **Josep Estrada**, van resseguir el camí 'Pas dels Excomunicats' que va des de Sant Cugat per Plegamans, Polinyà, Llerona i fins al Casal de Rosanes, a La Garriga, arran del riu Congost, per recollir la tradició de la gent de les masies. I en Josep Cardús, que tenia uns vint anys, els va acompanyar. "És tot el que coneixia de la zona". Avui Marata és un poble rural, de cases disseminades, amb pocs pagesos i algunes explotacions de vedells i de porcs.

L'acció de Déu comença abans de néixer

En aquest espai privilegiat, a què s'ha dedicat? Si li demanem per les seves prioritats pastorals, no dubta: "La gent, el primer és la gent". Ho posa en paraules de Jesús: "El que feu a qualsevol altre també m'ho feu a mi". Cardús considera que aquesta presència de Déu "no és precisament en l'entorn de l'església, sinó en la vida, en l'existència de les persones". Defensa que és una de les qüestions clau del pontificat del **papa Francesc**: "Ho ressalta bastant sovint, en qualsevol persona, sigui o no sigui batejada, allà hi ha la presència de l'Esperit". Hi coincideix de ple: "És el fonament de la dignitat de la persona, és obra de Déu i és fill de Déu". I la litúrgia, la pràctica religiosa? "És un plus, això ve en segon lloc, jo podria fer una litúrgia molt solemne, molt perfecte, ben feta i vistosa, i deixar de cuidar la gent. I si haig de triar, ho tinc clar". Mossèn Cardús està convençut que l'acció de Déu no comença aquí. "L'acció de Déu en les persones comença des d'abans de néixer".

Es remet als profetes de la Bíblia, com **Isaïes**, quan diu "abans de néixer, el Senyor em cridà". També fa referència a d'altres textos de **Pau**: "Quan diu 't'he preparat, per quan les coses estiguin madures' no només són paraules boniques, hi ha una presència viva que actua". En aquest sentit reconeix que "això és motiu d'una gran confiança en les persones, en la seva consciència", reafirma. Per això, si bé els sagraments "són una ajuda molt important", no ho són tot. "Puc fer una litúrgia esplèndida, que la gent s'hi encanti i es transformi, i quan són a fora, què?", es pregunta.

L'actitud: arribar a les persones

Pel mateix motiu, Cardús s'ha implicat políticament. "Des del punt de vista creient, aquestes reivindicacions agafen molta més força: s'hi

juga el bé de les persones, no és només un augment de sou o unes millores de treball, va més a fons". Considera que "no és només una ideologia" sinó que "parteix d'una realitat que són les persones".

Com s'ha de concretar l'Evangeli? Aquí hi veu el problema, diu: "Organitzar coses és relativament fàcil: fer catequesi, obrir un centre d'esplai, organitzar unes colònies, Càritas, Mans Unides..., però són coses limitades". Per a mossèn Cardús "fa falta arribar a les persones i l'actitud hauria de ser aquesta". D'aquí no descarta que en neixin propostes i iniciatives, però insisteix que "l'actitud és fonamental". I alerta del perill de barrejar-hi la ideologia: "Si llegim l'Evangeli d'una manera ideològica, llavors l'espatllem."

"La conversió interior és el que costa més"

El temps que va ser arxipreste a Granollers, amb la col·laboració de laics, van organitzar un seguit de conferències sobre el Concili Vaticà II. "Va anar bé, hi van participar tant capellans com seglars". Creu que l'Església catalana va ser prou permeable a aquell pensament? "Queda molt per fer, però el més important és l'esperit del Concili. És el que costa més, perquè demana una conversió interior". Una conversió cap a què? "A l'Evangeli, és el que està fent el Papa: tornem a l'Evangeli, no?"

Identifica algunes dinàmiques que van en aquesta línia. Com quan l'almoiner del papa –"un cardenal!", exclama– va tornar la llum a un edifici ocupat per persones sense sostre desobeint la policia. "En Parolín i d'altres van sortir a contestar que la persona passa davant de la llei quan hi ha conflicte", aplaudeix Cardús.

Un Centre Cultural amb finalitats comunitàries

Cardús compara la realitat de la ciutat amb el que es viu a pagès. "Aquí a Marata ens coneixem tots, si hi ha algú que passa necessitat, no cal organització, hi ha un sentit de família... si hi ha un problema entre un veí i un altre, no s'aixeca una bandera per dir els que venen amb mi, el problema se l'han de resoldre entre ells, sense fer bàndols".

Per il·lustrar aquest sentit comunitari recorda el primer i últim envelat que ha vist per la Festa Major. Era l'any 1958, i hi acabava d'arribar. La comissió de la Festa Major estipulava un preu per contribuir a l'envelat, en funció de la situació de cada casa. Però els resultava carregós: en cas de pluja, no cobrien despeses. I se'ls va acudir de fer un local que servís per tot l'any. I algú va dir: "Jo hi poso el terreny". Ho deia el mes d'agost, al setembre començaven les obres i al desembre s'estrenava el Centre Cultural de Marata.

Com a rector, diu que "si hagués fet alguna maniobra estranya, potser hauria aconseguit que fos parroquial, però no vaig caure en la temptació i vaig pensar que era millor que fos del poble". I és propietat dels socis. La junta es renova cada quatre anys: "La majoria de cases han tingut algú dins de la junta en aquests 50 anys. Això té un valor impressionant i als estatuts encara hi és la paraula: 'amb finalitats comunitàries'". Cardús creu que encara la fa, la funció comunitària.

En una línia similar recorda l'anècdota de la compra del camp de davant del Centre Cultural, que serveix d'aparcament. "Es va fer una reunió per comprar-ho i es va dir que la gent hi

aportés voluntàriament el que pogués. Va ser un diumenge a la tarda. Dilluns vaig anar a l'oficina de La Caixa de Sabadell a portar la part que em corresponia, i el de l'oficina em diu 'què els passa als de Marata? No paren de venir, però venen contents'. A pagar, contents!", riu. D'aquella primera Festa Major li va cridar l'atenció la sorpresa de la Comissió quan els va demanar què li tocava pagar. "No, vostè res", li van contestar. I ell els replica: "Com que res? Si visc aquí al poble, un de tants". Assegura que en aquell moment va ser una mena de revolució: "Fa més això que un sermó!"

A primera línia de les reivindicacions socials i polítiques

Josep Cardús ha estat també a primera línia en les reivindicacions per preservar el paisatge i el territori. Entre d'altres, l'oposició al Quart Cinturó, la xarxa del Gas Natural i també a l'obertura d'un càmping de caravanes. Aquest darrer episodi l'explica així: "Ja estava emparaulat, ens en vam adonar i vam fer una moguda impressionant, recollint firmes". Els que s'hi jugaven el negoci, diu, "buscaven qui aglutinava la cosa i em van dir de tot". Però allò no va anar endavant. Més tard recorda que el propietari del càmping –"en Lluís, un especulador"– va voler demostrar que Convergència i Unió li donava suport. I l'Onze de Setembre van organitzar un partit de futbol amb la gent del partit i uns convidats flamencs a Corró d'Amunt, amb dinar i parlaments a Can Cot, propietat d'en Lluís a càrrec de **Josep M. Collell**, **Ramon Trias Fargas**, **Miquel Roca Junyent** i **Jordi Pujol**. "Hi vam fer la guerra, ho vam boicotejar".

Li va trucar en Jordi Pujol, que era llavors secretari, que venia dels Estats Units: "Això ho hem d'arreglar, parlem-ne". Es van reunir a la rectoria de Marata i van acordar que deixaríem fer l'acte amb vàries condicions: que als parlaments no es fes cap al·lusió al propietari, que parlessin del problema agrari i que, en la publicitat que es fes, no hi constés el nom de Can Cot. S'hi va anar per fiscalitzar l'acord. "Tothom va complir", assegura satisfet.

Reivindicacions conjuntes entre capellans

També en l'àmbit eclesial els quatre capellans de Les Franqueses –**Joan Vallicrosa**, de Llerona, **Francesc Adell**, de Corró d'Avall, **Anton Vicèn**, de Corró d'Amunt i Cardús, de Marata– es van unir per una mateixa reivindicació social. Els pagesos cotitzaven cada mes al Sindicat de Les Franqueses. I es va descobrir que el Sindicat ho cobrava, però no ho cursava. "Volíem que es reconegués el dret d'aquesta gent". Els capellans van anar casa per casa i van fer un llistat. Cardús va anar a veure el secretari del Sindicat, que era la persona encarregada: "No sé si per inconsciència o pel que sigui, va firmar, en contra d'ell, que sí que ho havia cobrat i no ho havia cursat".

Van guanyar la partida en part, perquè van fer constar que cotitzaven homes i dones. Però un bon dia van citar les dones al Sindicat i, una per una, van signar que es dedicaven a feines de la llar. "Ens van descartar totes les dones de la llista perquè no treballaven al camp. Ho vam recórrer, però la resposta és que elles havien signat. Es van deixar enganyar".

I fa la reflexió de fons: "Has format part del poble, i això la gent també ho valora, no ho pots lluir, però és una bona manera de fer". En canvi, reconeix: "A ciutat no sé com ho faria".

Teòlegs i pastoralistes de referència

Josep Cardús no és només un home d'acció, sinó també de reflexió. Casa seva és una pila de llibres contínua. Diverses persones han marcat el seu pensament teològic. D'aquí i de fora. Apunta el nom de **José Maria González Ruiz**, canonge de Màlaga, "un biblista compromès que va venir molt a Barcelona". És autor del llibre *Creer es comprometerse*, que Cardús va traduir al català, editat per Fontanella. "Hi va haver tres editorials, que ens van ajudar molt: Fontanella, Estela i Nova Terra", diu.

Com a pensadors de referència en l'àmbit de l'Església catalana, Cardús destaca el teòleg **Josep Maria Rovira Belloso** –van anar junts al seminari–, el biblista **Josep Rius-Camps** i, explica, que "tenia bastanta relació amb certa gent de *El Ciervo*, com **Alfons Comín**, que es va casar a Marata". I continua amb noms com el d'**Antoni Juglar**, mossèn **Josep M. Bardés**, el jesuïta **Alfonso Álvarez Bolado**, de **Miquel Benzo**, **Casiano Floristán**, **Luis Maldonado** i **Manuel Useros** de l'Institut de Pastoral de Lleó XIII, de Madrid.

De fora, el pensament d'**Henri Godin**, **Abbé Michoneau**, **Voillaume**, **Rahner**, **Chenu**, **Congar**, **Lubac**, **Lebret**, **Teilhard de Chardin**, **Urs von Balthasar**, els cardenals **Suhard**, **Feltin**, **Gerlier**, **Lienart**, **Alfrink**. La revista *Informations Catholiques Internationales* (ICI) i la *Documentation d'Église*.

Obert al diàleg ecumènic

En el capítol de formador, Cardús va impartir un curs de pastoral rural a Madrid. I aprofitant l'avinentesa, van ampliar el curs amb un parell de setmanes més sobre ecumenisme amb Manuel Useros, professor de Salamanca, i la monja holandesa **Ana Maria Schlüter**.

Amb ella, Cardús havia organitzat una trobada a Suècia de catòlics i protestants espanyols i suecs. "La sorpresa va ser que les minories catòliques i protestants, aquí i allà, parlaven el mateix llenguatge; i les majories d'aquí i d'allà, també". L'any següent van fer la trobada a Holanda i la tercera va ser a Montserrat.

Cardús va formar part de Centre Ecumènic de Barcelona, espai de trobada entre catòlics i protestants. Allí va fer amistat amb el sociòleg **Joan Estruch**, a qui va conèixer quan estudiava a la universitat. Al grup també hi ha havia **Josep Desumbila**, el pastor protestant **Carles Morales**, el pare Salvador de les Borges –**Joan Botam**– i el pare **Jordi Llimona**. Arran del Concili es va crear el Secretariat d'Ecumenisme del bisbat de Barcelona, pel bisbe **Josep Camany** i amb el nomenament de **Joan Bada** i **Antoni Matabosch**. "Des de dalt es volia controlar i ens en vam desmarcar", apunta. Arran d'això, més tard va néixer l'actual Centre Ecumènic de Catalunya.

Joan Estruch va publicar *L'ecumenisme, actitud espiritual* (1964, Nova Terra) i li va demanar a Cardús que en fes el pròleg. Va ser el primer llibre publicat a Espanya d'un protestant presentat per un capellà catòlic. En l'àmbit del treball ecumènic, Cardús recorda haver participat en un parell de trobades internacionals a Prali (Itàlia) a Àgape-Centre Ecumènic. "Hi vam anar dues vegades: per acompanyar el pare Llimona que hi feia una conferència sobre llibertat religiosa, i l'any següent a Gonzalez Ruiz, que em sembla que va parlar de compromís".

L'escola de catequistes a Granollers

A principis dels anys vuitanta, Cardús va engegar l'escola de catequistes a Granollers. "M'ho va demanar personalment el doctor Jubany", apunta. En aquell moment, hi havia escola de catequistes a Sant Andreu a Barcelona i a Sant Sadurní d'Anoia. "En teoria eren dos anys, va anar molt bé, amb una bona assistència". Tenien gent de la Roca, Mollet, la Garriga, de Fàtima, de Palautordera, de Santa Eulàlia de Ronçana, de Lliçà d'Amunt. Explica que "a segon curs els sabia greu acabar i van demanar fer un tercer curs i després encara hi vam afegir dos cursos més amb temes complementaris". Per Pasqua el cardenal **Narcís Jubany** hi venia una tarda i fèiem una trobada en la que hi què participaven professors, alumnes i també capellans.

Però alguns dels temes van causar malestar. Recorda dos casos concrets. L'un amb el biblista Rius-Camps i l'altre amb un jesuïta, que els va parlar sobre la gràcia. Massa alternatiu?, li preguntem. "Una mica avançat o revolucionari, trencava uns esquemes", respon. "Això va anar creant una desconfiança i l'Escola va morir". Els capellans van deixar d'enviar-hi catequistes i, als que ja havien fet la formació, no se'ls donava grup de catequesi de tornada a la parròquia. L'escola de Granollers va funcionar cinc anys.

L'esperit treballa

La primera vegada que va posar els peus a Marata va ser l'11 d'octubre de 1957: "Amb un grup

d'escoltes, vam acampar al bosc i l'endemà, que era el Pilar, em vaig presentar". Cardús era consiliari de l'Agrupament de la Mare de Déu del Roser de Barcelona i havien planejat l'inici de curs a Olivella, d'on era encarregat. Però quan el van traslladar, van decidir fer l'acampada a Marata. L'any 1953 havia participat a Brussel·les en un curs de formació per a consiliaris escoltes. De jove ja s'havia vinculat a l'agrupament de la seva parròquia de la Sagrada Família de Terrassa, i sempre hi va tenir una bona relació.

De Marata recorda amb especial estima que li van organitzar una festa sorpresa amb motiu dels 25 anys de rector. Al matí van aparèixer els seus germans, mossèn Joan Vallicrosa, de Llerona, mossèn Francesc Adell, de Corró d'Avall, mossèn Anton Vicèn, de Corró d'Amunt i també el doctor Jubany, que s'hi va quedar fins ben entrada la tarda. Amb la gent del poble, arrossada, obsequis... "Una cosa que és d'agrair", afirma, i que es repetiria en posteriors efemèrides, com en la festa dels cinquanta anys de rector.

"A Marata he trobat una família"

Amb la perspectiva dels anys, li preguntem què ha trobat a Marata i respon: "Per dir-ho d'una manera fàcil, si val, a Marata he trobat una família". Toca la cadira de rodes on s'asseu i puntualitza: "Ara és un dels moments en què això encara es veu més; si no fos així, jo no podria estar aquí, a casa, en aquests moments. Puc dir que ho tinc tot resolt, qui no m'ajuda per una cosa, m'ajuda per una altra".

Hi ha una escena que també s'ha repetit amb els anys. "Anar a l'hospital a veure algun malalt i quan entra el metge, l'esposa del malalt li diu: 'és el mossèn, és com si fos de casa, un de la família'". És una expressió que ha sentit més d'una vegada. I matisa que "no vol dir que siguin dels habituals a l'església". Distingeix "la cosa humana", però està convençut que "quan és de debò té un valor cristià, encara que no hi posem l'etiqueta, l'esperit de l'Evangeli hi és".

Pensa en situacions que l'han colpit, de persones que han demostrat compromís i honestedat. "Jo em trec el barret davant d'aquesta gent...". Es pregunta d'on treuen la força per fer determinades accions. "Si fos una persona habitual a l'església diries 'mira, l'evangeli, la missa, la comunió, els sagraments...', però si això no hi és, d'on ho treuen...?". És així com mossèn Cardús, amb humilitat i convicció hi afegeix: "Penso que l'esperit treballa sempre. I, com diu el papa Francesc, l'Església no és la gàbia de l'Esperit Sant".

LAURA MOR –MARATA

Quin és el meu paper?

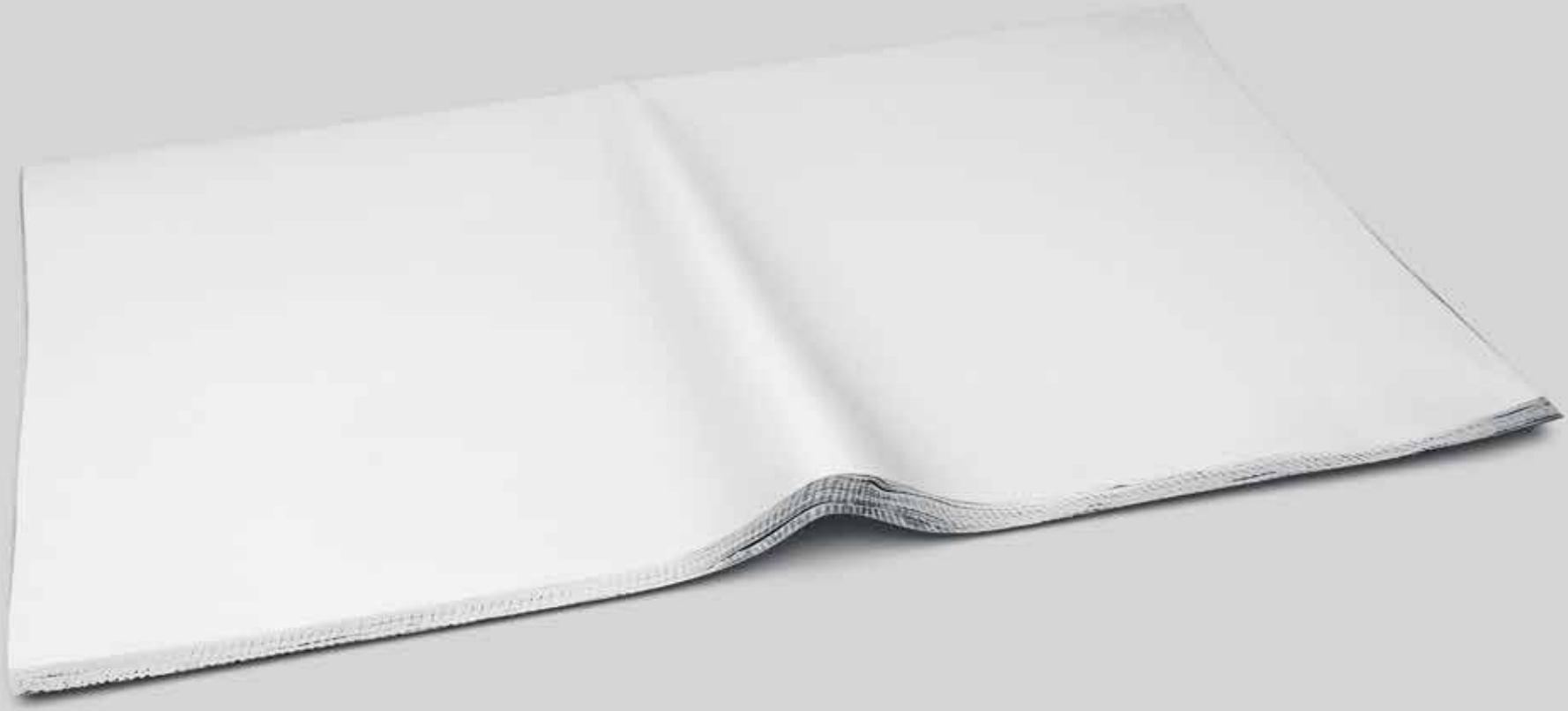

Foto: Sol Quiñonez

"Prou hostilitat!": més de 250 persones a la vetlla davant el CIE de Barcelona

És la sisena edició d'una vetlla de pregària interreligiosa que organitza el grup de la Fundació Migra Studium que visita habitualment els interns. Davant les portes del Centre d'Internament d'Estrangers (CIE), dissabte 18 de gener, van denunciar la vulneració de drets que suposa la privació de llibertat i les condicions d'internament en aquests centres. Durant la vetlla es van llegir testimonis com els de l'Amín, José Carlos, Raouf, Salem... una mostra del patiment que es viu darrere els murs d'un CIE i de les més de 600 visites que el grup ha realitzat a més de 180 persones al llarg de l'any 2019. | JESUÏTES

UCIDCAT rep el premi Integració 2019

La Unió de Comunitats Islàmiques de Catalunya (UCIDCAT) va rebre el 21 de gener el premi a la INTEGRACIÓ 2019 a Barcelona. L'atorga 'El mirador dels immigrants' des de 1999 a les entitats sense ànim de lucre, empreses i administracions que treballen per la integració dels nous ciutadans. Els musulmans catalans volen gaudir dels seus drets com la resta dels ciutadans, va subratllar el president d'UCIDCAT, Mohamed El Ghaidouni, en rebre el guardó. El Grup de Treball Estable de Religions (GTER) també va rebre el premi, lliurat al seu president, Antoni Matabosch, acompanyat del director de l'entitat, Joan Hernandez, en nom de la comunitat pakistanesa. | ISLAM.CAT

La crisi climàtica, qüestió de fons a l'ACO

"La Revisió de Vida ens pot ser útil per canviar actituds, sentiments i hàbits respecte la cura del planeta?" Aquesta pregunta ha guiat les darreres trobades de l'ACO. Les zones del Besòs i del Baix Llobregat van fer servir la Laudato Si' per plantejar un canvi personal en matèria de justícia climàtica. Maria Bargalló, consiliària de l'ACO i vicepresidenta de Justícia i Pau, va impartir la formació al Baix Llobregat. Al Vallès Occidental, la jornada 'Joves profetes del canvi climàtic' va convidar l'activista Maria Marcet, Francesc Macià de Justícia i Pau, Marc Collado de Joves d'Esquerra 'Verda i la militant Ana Josefa García. | ACO

CATALUNYA RELIGIÓ, el meu paper

Ara, **cada mes i de forma gratuïta**, et seleccionem els millors articles de Catalunya Religió en la nova edició impresa.

Catalunya Religió, el líder en informació digital, ara també en paper. El teu paper.

Consulta on pots trobar el teu exemplar gratuït a **www.catalunyareligio.cat/elmeupaper**

Catalunya Religió, el meu paper.

A CASA

Catalunya Religió és un mitja gratuït que se sosté amb les aportacions que rep la Fundació Catalunya Religió. Si feu un donatiu **rebreu l'edició setmanal en format PDF al correu electrònic i l'edició mensual en paper a casa.** Dues edicions que podreu compartir amb amics i comunitats. Les donacions a la Fundació Catalunya Religió es poden desgravar.

A LA MEVA PARRÒQUIA O ENTITAT

L'edició paper de Catalunya Religió es distribueix cada mes a través de diverses parròquies de Catalunya. **Si en voleu repartir en una parròquia, comunitat o seu d'entitat,** indiqueu-nos quants exemplars voleu rebre.

A LA PANTALLA

L'edició digital de Catalunya Religió segueix l'actualitat religiosa de Catalunya amb actualització permanent. Per rebre al vostre correu electrònic el **butlletí diari gratuït** apunteu-vos a https://www.catalunyareligio.cat/butlletins

- Envieu la butlleta a: **Fundació Catalunya Religió. c. Nàpols 346, 2n E. 08025 Barcelona.**
- O entreu a **www.catalunyareligio.cat/elmeupaper** i ompliu el formulari.
- També podeu fer un ingrés al compte de CaixaBank: **ES38 2100 3200 9222 0132 0031**. Titular: Fundació Catalunya Religió.
- Per a més informació, podeu escriure'ns a secretaria@catalunyareligio.cat o trucar-nos al 674 050 748.

BUTLLETA DE DONATIU A LA FUNDACIÓ CATALUNYA RELIGIÓ

A casa

Nom i cognoms: _____

_____ NIF: _____

(necessari per desgravar)

A la meva parròquia o entitat

Nom: _____

Exemplars que vull rebre: ◯ 50 ◯ 100 ◯ 150

(per altres quantitats escriviu-nos a secretaria@catalunyareligio.cat)

Adreça postal: _____

Correu electrònic: _____ Telèfon de contacte: _____

Vull col·laborar amb: ◯ 30 € ◯ 50 € ◯ 100 € ◯ ____ € *(mínim 30 €)*

Amb periodicitat: ◯ anual ◯ puntual

Codi IBAN: E S _ _ - _ _ _ _ - _ _ _ _ - _ _ - _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

La Fundació Catalunya Religió garanteix la privadesa de les dades de caràcter personal aportades, segons el Reglament General de Protecció de Dades (RGPD). Amb l'enviament de la butlleta accepta que aquestes dades siguin incorporades a un fitxer responsabilitat de Fundació Catalunya Religió i que siguin utilitzades amb la finalitat de gestionar els enviaments de l'edició paper i les aportacions econòmiques i per enviar-los informació de la Fundació. Aquestes dades es cancel·laran a petició seva o una vegada finalitzada la finalitat per la qual van ser recaptades. Poden exercir els seus drets adreçant-se a la Fundació Catalunya Religió amb domicili a c. Nàpols, 346, 2n E. 08025 Barcelona, o a l'adreça de correu electrònic info@catalunyareligio.cat

Eduard Sala: "Tothom vol ser estimat per algú"

Eduard Sala, cap de l'Àrea Social de Càritas Diocesana de Barcelona, ha publicat el llibre *Va de vida*. A les seves pàgines transmet experiències que ha tingut al llarg dels anys, de persones que s'estima i amb qui s'han acompanyat. Exemples que ajuden a recordar al lector que tots som responsables de fer d'aquest món un lloc més amable. El text també comparteix preguntes que Sala es fa en diferents moments vitals, interrogants que poden servir per revisar altres camins. Amb aquesta proposta, l'autor guanya la cinquena edició del premi literari 'Feel Good', impulsat per Plataforma Editorial i "La Caixa".

Què ha suposat aquest llibre?

La veritat és que no pensava escriure cap llibre. He escrit molts altres textos, projectes, conferències, articles... però un llibre no m'ho hauria pensat, i encara menys guanyar el 'Feel Good'. Tot ha estat un regal. La seva publicació ha fet que vells coneguts puguem retrobar-nos: exalumnes, persones que ens hem acompanyat a Càritas, a l'Obra Santa Lluïsa de Marillac de la Companyia de les Filles de la Caritat, i altres centres. Persones amb qui he compartit viatge ara retornen, es posen en contacte amb mi per diferents vies. Amb la presentació del llibre em va donar la sensació d'haver tingut la sort d'haver presenciat el meu propi funeral.

Què se sent quan celebres el funeral de viu estant?

Un sentiment d'agraïment profund. Dono les gràcies per tanta gent estimada que m'ha fet ser com soc.

Després de la mort, els cristians esperen el Regne de Déu. Tanmateix, com escriu, ja és aquí.

Sí. Crec que el construïm aquí. Molt sovint, projectem el Regne de Déu com un escenari que

vindrà més tard, sense relació amb el nostre món o la vida on vivim. Confio en una vida que ens espera més enllà de la mort. Però també crec que el Regne del qual està parlant Jesús de Natzaret és sinònim d'arromangar-nos ara i aquí. De canviar la manera de viure amb i per als altres. Es concreta en la nostra capacitat de fer que cada instant tingui sentit, sigui acollida i taula parada, es pugui mirar l'altre des de l'amor i la compassió, des del reconeixement de la seva dignitat com a persona. El Regne de Déu és una invitació esperançada per formar comunitat humana.

I, en canvi, què és el que fem?

Massa sovint, seure i esperar. El postposem, com si hagués de ser fruit d'un miracle que no depèn també de cadascú de nosaltres. Ja, ara i aquí, tots tenim experiències de persones que volem tenir a prop perquè ens fan ser millors; tots sabem quan ens sentim acollits i acceptats; tots sabem quan sentim el contrari, quan ens sentim suspesos, quan ens recorden que no som benvinguts, sobrers. La construcció del Regne és una construcció de molts on tothom hi és convidat. Passa per coses petites, senzilles, per tenir cura els uns dels altres, per acompanyar-nos. Comencem per coses petites, i canviarem les grans. No al revés. Sabeu allò del maig del 68?

Què hi té a veure la revolució francesa estudiantil?

El 68 torna a plantejar el mateix que la revolució russa 50 anys abans: que tot es pot canviar des de l'estructura. I no, no. No tot es pot canviar solament des de l'estructura. Si no hi ha també una transformació personal, si no ens deixem tocar, és possible un canvi perdurable? Què esperem de nosaltres? A més de promoure i defensar la justícia social, l'equitat, el reconeixement i l'accessibilitat als drets –també a una vida digna–, etc. ha d'haver-hi un canvi personal. Si no, la guerra està perduda. La construcció del regne comença pel fet petit. Per descomptat, tu decideixes si tenir aquella conversa de cafè o no, si somriure a l'altre o no, si el convides a seure a taula...

Hi ha persones impossibles de relacionar-s'hi?

La pregunta seria, quins límits tinc jo a l'hora d'acompanyar l'altre? Crec que cadascú de nosaltres té el seu propi límit i, per tant, hi ha persones que podràs acompanyar i altres que no. Però serà pels teus límits, no per l'altre. No sempre podem acompanyar tothom.

A qui no pot acompanyar?

He acompanyat durant tants anys a víctimes de la violència, a persones que han patit abusos sexuals, maltractaments físics... Quan una persona continua funcionant des d'aquest patró agressor actiu, sense empatitzar amb el dolor que genera, fa que em trobi amb molta dificultat a l'hora d'acompanyar-lo. Quan em costa molt veure els altres vessants d'aquella persona que ha maltractat a una dona o ha abusat d'infants... sovint faig un pas enrere si cal prendre decisions importants que li poden afectar, i demano que altres companys, menys condicionats que jo, prenguin el relleu.

Les persones tenim múltiples cares?

El que vull dir és que no hauríem d'acompanyar persones sense llar o persones que tenen alguna drogodependència si els estem jutjant alhora. No hauríem d'entrar a una presó a acom-

panyar persones internes, si només podem fixar-nos en el delicte. No puc acompanyar una persona que ha maltractat, si només tinc al cap el que ha comès. Cadascú ha d'establir on és millor que no acompanyi. Si perds la mirada de l'altre com a persona, deixa-ho. Crec que faràs més mal que bé.

Quins altres enemics té l'acompanyament?

Les fades madrines. Aquelles persones que pensen que poden salvar l'altre, que el miren verticalment, de dalt a baix, com si fos menor d'edat, i obliden que la vida és de l'altre, no la seva. Crec que també ens inhabilita donar per fet l'altre, obviar com actuarà; o el fet de deixar d'estrenar-te amb l'altre cada dia. Quan deixes d'obrir-te a les sorpreses, crec que és com estar mort per acompanyar. Hauríem d'estar sempre oberts a l'esperança, a les possibilitats de canvi, a la seva capacitat per a tirar endavant i trobar respostes noves. Penso que no pots acompanyar tampoc quan vas donant receptes, quan dius a les persones què han de fer amb la seva vida; o quan fas transferències, com quan acompanyes algú en substitució d'aquella persona que no vas acompanyar en el seu moment. Allà estàs complint una mena de deute propi que no té a veure amb la persona que acompanyes. No acompanyem quan anul·lem l'altre, per exemple, quan acompanyes a algú al metge, i el metge en comptes de parlar amb el seu pacient, es comunica amb l'acompanyant. Tampoc acompanyem quan esperem agraïment o quan posem unes expectatives tan altes que no es poden complir i esdevenen encàrrecs impossibles. Hi ha una frase d'un amic de Múrcia que voldria recuperar aquí: "*El amor es aquello que llena el abismo que existe entre las expectativas que tenemos del otro, y la realidad que encontramos*". L'abisme es dona massa sovint, cada cop que esperem allò que l'altre no pot assumir.

El llibre utilitza el símbol d'una motxilla invisible per unir totes les històries. D'on surt la idea?

Aquesta motxilla se m'acut en algun moment dels 12 anys d'experiència a la Companyia de les Filles de la Caritat, atenent persones sense llar. Veient com arribaven els homes directament del carrer, observava com es treien l'abric, la gorra i la motxilla que de vegades duien a sobre, i pensava que continuaven portant una altra motxilla invisible que pesa tones. Allà vaig pensar que també jo duia una motxilla. De fet, tothom porta una bossa on carrega amb les seves experiències, capacitats, relacions... que ens fan ser qui som.

A partir d'aquí, les altres metàfores...

Elements que duem a la nostra motxilla. Entrepans (persones, coneixements, experiències que ens alimenten), cantimplores (fonts que satisfan la nostra set i ens donen forces per continuar), lots (que ens ajuden a veure-hi quan arriba la foscor), brúixoles (per fixar el nord quan ens desorientem), pedres (persones, carències, experiències i situacions que ens pesen), i capelines (que ens protegeixen i alhora poden amagar com som).

La capelina té un doble lloc: amaga i protegeix.

Sí. Algunes vegades, les capelines oculten el diamant en brut que hi ha en cada persona. La capelina protegeix de la pluja, però també pot amagar el que som. Sovint oblidem el valor profund de la persona. Tothom vol ser algú per algú, tothom vol ser estimat per algú.

Perquè ens amaguem?

Penso que sovint tenim por a explicitar-nos vulnerables, a mostrar la fragilitat que tenim tots i totes. No ens ho permetem. Ens exigim el contrari. Potser perquè pensem que ens exposa al judici dels altres i ens posa en risc. Si bé és cert que hi ha entorns i relacions dominats per la por, la desconfiança i l'aparença, on ningú és feliç, tan poc confortables com una habitació sense mobles; penso que, en la majoria de circumstàncies, mostrar-se vulnerable té un poder transformador i en positiu. Quan un es mostra fràgil, els altres t'humanitzen i es reconeixen en la seva humanitat. Tots sentim de vegades que no sabem prou, que no podem prou, que no sabem fer prou bé allò. Tots hem fracassat alguna vegada o ens hem equivocat. Quan hi ha un entorn on hi ha confiança, canvia tot.

De totes les preguntes que es fan en el llibre, hi ha alguna que ressoni ara?

Personalment, estic vivint un moment intens. S'ajunta l'acompanyament a una mare que ja no sap que és la nostra mare, amb l'acció apassionant de Càritas –on acompanyem persones en situació de vulnerabilitat i exclusió– i la col·laboració amb altres fundacions com a membre del patronat –Acollida i Esperança, Arrels, C.E.L.– d'una altra. A més, amb tot el que està suposant aquest llibre per a mi –una moguda i un regal alhora–, esdevé especialment complicat preservar espais per a la família, pels amics o per un mateix. Espero que sigui conjunturalment. Per tot això, potser la pregunta que em ressona més ara és: a què jo voldria donar-me permís?

La història de l'Alejandro, el nen que travessa el carrer Aragó sense mirar, recupera la importància del sentit de l'humor. Com seria el món si riguéssim més?

Millor. Ens preocupem moltíssim per coses que d'aquí a tres mesos i, fins i tot, d'aquí a pocs dies, ni recordarem. Realment és tan important el que ens preocupa avui? Una cosa es que perdis algú que estimis, que el teu fill estigui patint una malaltia greu, que estiguis passant per una separació molt dolorosa... aquí no hi ha res a riure. Però a la vida, també hi ha situacions que no pots canviar i que val la pena afrontar amb sentit de l'humor. La història de l'Alejandro, la poso precisament al final del llibre: perquè crec que sempre és possible celebrar la vida encara que sigui dura, complicada.

Com diu la campanya de Nadal de Càritas, tots tenim un àngel?

Penso que sí. Hi ha una icona que sempre m'acompanya, la de Jesús i el seu amic, on hi surt Jesús posant la mà per l'espatlla a l'abat Mena. Crec molt en això: que Déu ens acompanya sempre, i que tots nosaltres estem cridats a concretar-ho "esdevenint àngels" per als altres, a cuidar i cuidar-nos. Tots podem aportar la nostra pròpia llum. Davant del dolor, del mal, de les dificultats d'un sistema que exclou, podem queixar-nos, desanimar-nos, claudicar... o aportar allò que sí depèn de nosaltres i sí podem fer. Els àngels de què parlem a Càritas tenen nom de voluntaris i professionals, de bons veïns i veïnes, de persones grans i petites. Tothom hi és convidat. Perquè tots necessitem ser reconeguts com a persones, i saber que podem comptar amb l'altre. Vicenç de Paül ja deia al segle XVII que "ningú es recupera si no hi ha algú a qui l'importi".

LUCÍA MONTOBBIO

12-19 març 2020
Peregrinació a Terra Santa

ORGANITZA:

BASÍLICA
DE LA MERCÈ
DE BARCELONA

RUTH TRAVEL

Agència catalana de referència en turisme religiós, rutes bíbliques i expedicions culturals.

93 467 32 44 info@ruthtravel.es ruthtravel.es

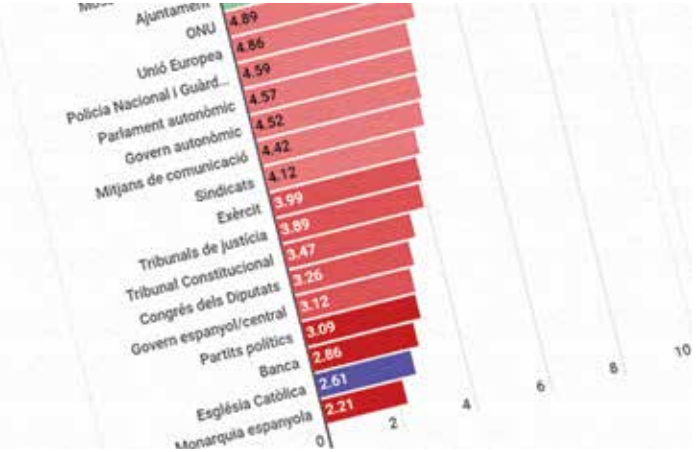

Quina nota posen els catòlics a l'Església?

Els catòlics suspenen l'Església amb un 3,8 sobre 10. I un de cada quatre fidels no té cap confiança en la institució. Només aquells que es consideren catòlics i assisteixen habitualment al culte aproven l'Església, amb una puntuació de 5,4. El 3,8 de nota mitjana de les persones que es declaren catòliques és una nota superior al 2,61 que li otorga el gruix de la societat catalana. Són dades dels darrers estudis publicats pel Centre d'Estudis d'Opinió (CEO) que en cada onada aporta també informació relativa a la identificació i la pràctica religiosa, entre d'altres. Un estudi amb 3.600 enquestes, de les quals 800 a Catalunya, que pregunta també sobre la confiança en les institucions.

Sembla que l'Església no se salva del desprestigi general de les institucions. A Catalunya només estan per sobre del 5 les universitats, els Mossos d'Esquadra i els ajuntaments.

Penúltima institució

Aquesta és la resposta a la pregunta que demana posar nota a les institucions del 0 al 10 sobre "el grau de confiança que us mereixen". Les dades no expliquen ni valoren els motius, però constaten una imatge negativa de la institució, fins i tot, en les persones que s'identifiquen amb el catolicisme. De fet, tampoc es pot valorar què volen els enquestats quan contesten. La confiança en els bisbes? En l'estructura o l'organització de l'Església? En el Papa? En el rector del seu poble? Probablement una pregunta específica sobre alguns d'aquests àmbits donaria resultats molt diferents. Tampoc es pregunta sobre la confiança en institucions d'altres confessions que permeti comparar-ho.

En tot cas, en el llistat l'Església catòlica és una de les institucions més mal valorades per la

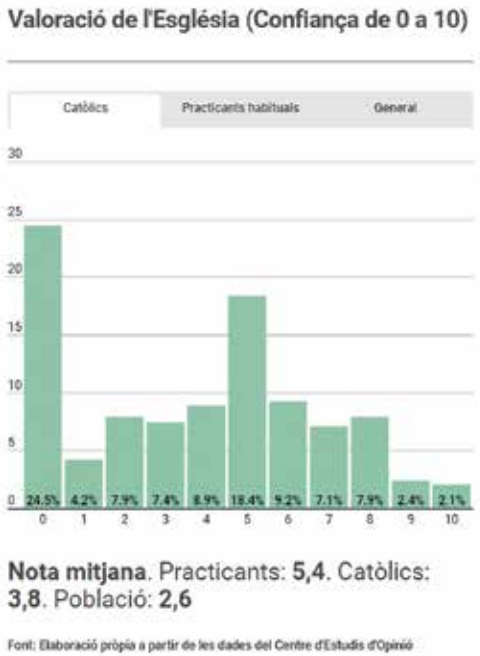

societat catalana. Malgrat que uns 3 milions de catalans es declaren catòlics, l'ens eclesial només té per sota la monarquia com a institució pitjor valorada. A Catalunya la institució és valorada amb un 2,61 sobre 10; mentre que a la resta de l'Estat compta amb una acceptació més alta, amb un 4,1. Però a nivell estatal l'Església també queda relegada en els darrers llocs del rànquing de confiança al costat dels sindicats, només per sobre de la banca, els partits polítics, el govern central i el Congrés de Diputats. **Tot i que la nota mitjana és molt baixa, 1 de cada 3 ciutadans dona la seva aprovació a l'Església.** La franja d'edat més crítica amb l'Església no és la més jove, entre els 18 i 24 anys, sinó la franja compresa entre els 25 i els 34 anys. Aquests joves la puntuen amb 1,82. En canvi, en la franja més jove (18 a 24 anys) l'Església té la mateixa valoració que en les edats adultes (50 a 64), on al voltant del 23% dona la seva aprovació. A nivell polític, l'estudi assenyala que els votants del Partit Popular són els únics que donen el seu aprovat a l'Església, amb un 5,23. El segueixen els votants de dos partits constitucionalistes: Ciutadans (4,58) i PSOE (3,22). Els votants de partits independentistes puntuen al voltant del 2 mentre que l'electorat d'Unides Podem li atorga un 1,56.

La religió, present en més de la meitat de població

Curiosament o no, malgrat la manca de confiança en la institució, les dades del CEO confirmen una vegada més que la meitat de la societat catalana es declara creient i majoritàriament catòlica. El darrer estudi publicat recull que un 55% dels catalans es declara catòlic quan li pregunten per la seva adscripció religiosa. Extrapolat a la població major de 18 anys, objecte de l'enquesta, hi ha 3,4 milions de catalans catòlics. Un de cada quatre ciutadans diu que és ateu, mentre que el 12% es confessa agnòstic.

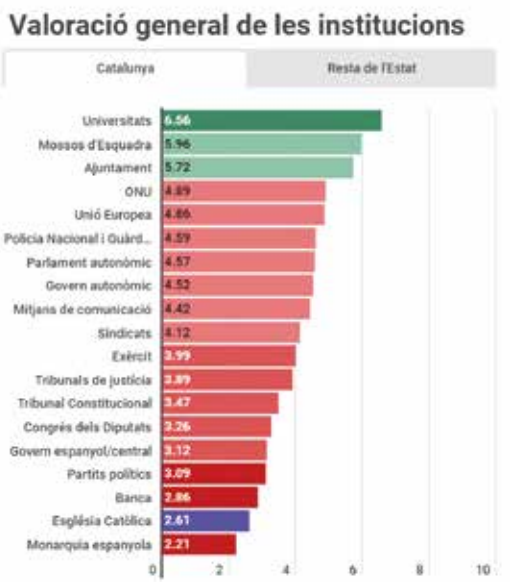

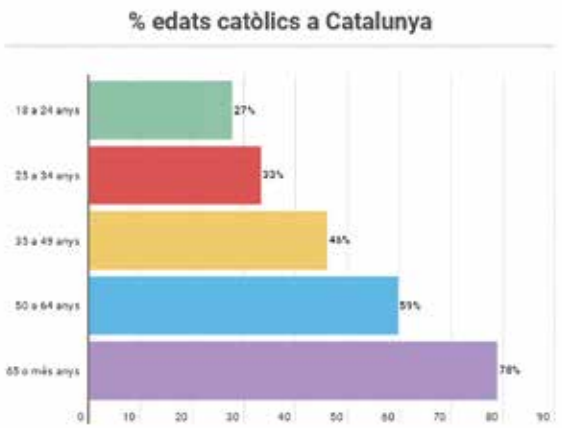

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Centre d'Estudis d'Opinió

Les altres confessions representen el 5,8% dels catalans majors de 18 anys, unes 350.000 persones. Dins aquesta diversitat religiosa, destaca una majoria cristiana expressada en diverses confessions.

La població que es considera catòlica a Catalunya

La població que es considera catòlica augmenta amb l'edat. El màxim exponent es troba en la franja de majors de 65 anys, on fins a un 78% de les persones es consideren catòliques. Aquesta xifra baixa progressivament fins arribar al voltant del 30% en les capes més joves. A partir de les dades que proporciona el CEO, extrapolant a la població, podem saber que a Catalunya hi ha 3,4 milions de persones que es declaren catòliques. La franja més jove, fins als 25 anys, són uns 130.000 i el 27% de la població en aquesta edat. De 25 a 35 anys són el 33%, que sumarien 250.000 joves més. Una franja que pot agrupar uns 400.000 que es consideren catòlics. Una xifra rellevant malgrat la mala nota amb què puntuen la confiança en l'Església.

Pràctica religiosa

Una darrera dada que ens proporciona el CEO és la pràctica religiosa dels fidels. Dos de cada tres catòlics no acudeixen al culte en tot l'any. Els catòlics que esporàdicament exerceixen la pràctica religiosa són un 14%, els que van a missa alguna vegada a l'any. I els catòlics que es podrien definir com a practicants respecte la litúrgia, els que van a missa almenys una vegada al mes, són el 18,3%, que representen més de 600.000 catalans. L'assistència al culte és superior per a les altres confessions. Tot

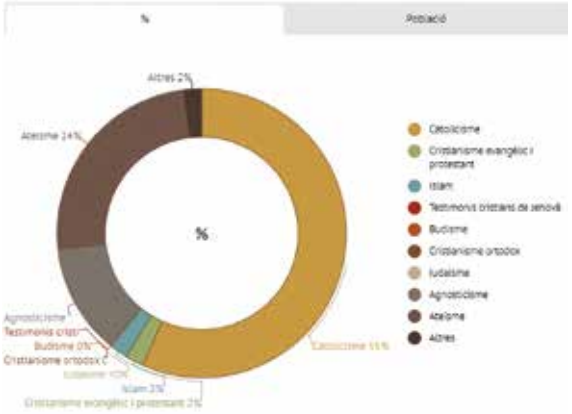

i que el tamany de la mostra no permet donar dades fiables de cada confessió, es pot observar una major pràctica si mirem només les respostes de les persones que s'identifiquen amb una tradició religiosa no catòlica. El número de practicants i no practicants respecte al culte està més equilibrat. Gairebé la meitat no assisteix mai al culte, però sí que ho fan regularment un 37%, enfront del 18% dels catòlics. Això representa uns 130.000 catalans que assisteixen a cultes de confessions no catòliques regularment.

JORDI LLISTERRI / IGNASI ESCUDERO

Eduard Ibáñez: "La laïcitat entesa correctament ha de protegir la llibertat religiosa"

"Tota persona té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió; aquest dret inclou la llibertat de canviar de religió o de creença, i la llibertat, individualment o col·lectivament, en públic o en privat, de manifestar la seva religió o creença per mitjà de l'ensenyament, la pràctica, el culte i l'observança". Aquest és el text literal de l'article 18 de la Declaració Universal dels Drets Humans que va obrir l'acte de presentació del llibre *La lluita per la llibertat religiosa i de consciència*, escrit per **Eduard Ibáñez** i publicat per Claret. En la presentació a la Sala Pere Casaldàliga el 3 de desembre, el claretià **Màxim Muñoz** va remarcar que aquest article dels Drets Humans "cal llegir-lo sencer", sense oblidar-ne cap part: "No es tracta només de tolerar el fet religiós, sinó de protegir-lo".

Aquesta idea també emmarca tot el llibre d'Eduard Ibáñez, doctor en dret, director de Justícia i Pau de Barcelona i president de la Fundació Catalunya Religió. En una conversa amb la periodista **Glòria Barrete**, l'autor va explicar que com qualsevol dret no es tracta només de tolerar-lo, sinó de protegir-lo: "Calen polítiques actives de protecció i això afecta a l'obertura de centres de culte, a l'educació, als mitjans de comunicació...".

El llibre proposa un canvi de perspectiva, en la qual "el fonament està en llibertat religiosa, no en la laïcitat". Per això, "la laïcitat entesa correctament ha de protegir la llibertat religiosa" i ha promoure que l'exercici d'aquest dret "sigui efectiu i real".

Autonomia i col·laboració

Per fer efectiu l'exercici de la llibertat religiosa el llibre proposa dos principis que han regit la re-

lació entre l'estat i les confessions religioses. Primer l'autonomia de cada esfera, malgrat que "en la història hem vist de tot", tant governs que han utilitzat la religió, com religions que han volgut dominar els governs. Però aquesta autonomia no passa per "ignorar-se un a l'altre". "Sense col·laboració no es pot garantir la llibertat religiosa", i això vol dir reconèixer l'aportació cultural, social i de la cohesió que aporten les religions. I no "reduir-la a un fet privat" o "confondre la religió amb les seves patologies".

Ibáñez va recordar que la llibertat religiosa "és un dels Drets Humans més violentats i trepitjats al món", que afecta al 61% de la població, malgrat que no tingui la gran projecció mediàtica d'altres discriminacions. Amb veritables atrocitats i dades "que posen els pèls de punta".

Entre l'extrema dreta i el laïcisme

La crueltat que en alguns llocs adquireix la persecució religiosa és tan greu que "incomoda" quan avui hi ha sectors que parlen de persecució religiosa en el nostre país. Però si Ibáñez veu que hi ha una voluntat "d'invisibilitzar el fet religiós". I, tot i que les lleis protegeixen la

llibertat religiosa, "es produeixen situacions de discriminació, sobretot pel que fa a l'obertura de centres de culte" d'algunes comunitats estigmatitzades, com els musulmans.

L'anàlisi que va fer Ibáñez en la presentació del llibre és que "a Espanya ens movem entre dos extrems: un nacionalisme excloent contra la religions minoritàries que es visualitza amb pujada de l'extrema dreta, i el laïcisme agressiu que vol treure de l'espai públic el fet religiós". A Catalunya creu que "també patim una situació de la laïcisme preocupant", però que alhora és una societat amb "un pòsit d'obertura i diàleg entre les confessions" molt rellevant. Finalment, segons Ibáñez, tot passa per reconèixer un conjunt d'obvietats, com que "la fe és un acte relacional i comunitari" i, per tant, és inviable parlar de llibertat religiosa sense garantir-ne la projecció pública. Un seguit d'obvietats explicades planerament en un llibre de plena actualitat.

JORDI LLISTERRI

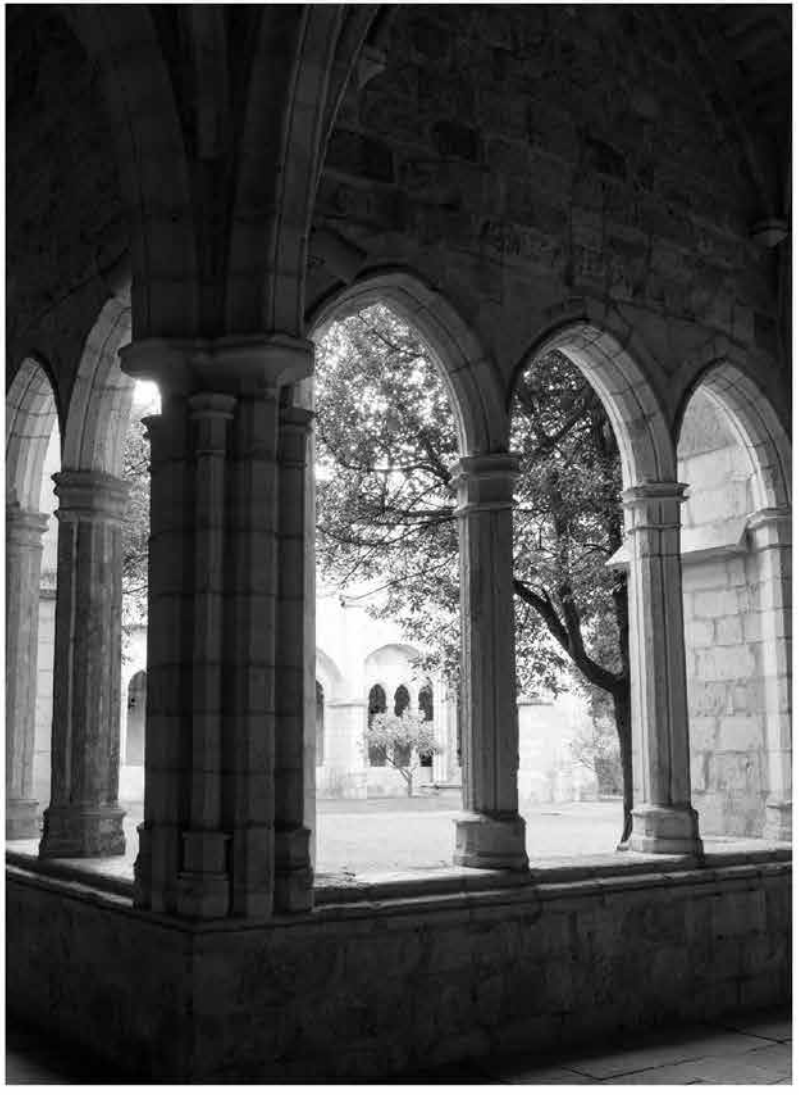

Sabadell Institucions Religioses

Una atenció personalitzada orientada al carisma i a la missió de les institucions.

Assessorament en inversions, gestió del patrimoni, finançament preferent, productes i serveis adaptats a les seves activitats econòmiques, col·legis, residències, hospitals, fundacions, i també per als seus empleats i familiars.

Perquè disposem de més de 40 anys d'experiència treballant amb les institucions religioses i adaptant-nos a les seves necessitats.

Un gestor especialitzat serà al seu costat per ajudar-los en totes les seves necessitats financeres i en la gestió del seu dia a dia.

Més informació a
www.bancsabadell.com/institucionsreligioses

Sabadell
Ser on siguis

Document publicitari.

El benedictí Juan Javier Flores Arcas, Memorial Pere Tena de Pastoral Litúrgica

El Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona (CPL) ha atorgat el VI Memorial Pere Tena de Pastoral Litúrgica a **Juan Javier Flores Arcas**, monjo benedictí. Amb aquest memorial es vol posar de relleu el servei que des de la seva funció de consultor, professor, *preside* del Pontifici Institut Litúrgic Sant Anselm i rector de l'Ateneu Anselmià (Roma) ha defensat i divulgat la reforma litúrgica promoguda pel Vaticà II, i continua fent-ho; perquè ha format molts professors de litúrgia de tot el món en la reforma litúrgica; perquè ha col·laborat activament amb el bisbe Tena i amb el CPL, des del consell de redacció de la revista *Phase*, fundada pel bisbe **Pere Tena**.

Juan Javier Flores Arcas va néixer a Linares (Jaén) el 1951 i és monjo benedictí de l'Abadia de Santo Domingo de Silos (Burgos), on va professar el 1978 i 1981 (professió solemne); va ser ordenat prevere el 1983. Llicenciat en Filologia Hispànica per la Universitat Complutense (1973) i doctor en Sagrada Litúrgia pel Pontifici Institut Litúrgic (PIL) del Pontifici Ateneu de San Anselm de Roma (1995) del qual va ser *preside* durant vuit anys (2000-2008) i rector del 2009 al 2017. És professor ordinari del PIL i membre del consell rector de la universitat. És consultor de la Congregació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments i membre del Comitè Pontifici pels Congressos Eucarístics Internacionals. Ha participat com a expert en els Sínodes sobre l'Eucaristia, Paraula de Déu i Nova Evangelització. Va ser assessor del secretariat de la Comissió Episcopal de Litúrgia de la Conferència Episcopal Espanyola fins que va ser traslladat a Roma.

Ha publicat diversos llibres dins de la col·lecció 'Biblioteca Litúrgica' del CPL, entre els quals el seu últim assaig *La belleza de la liturgia, contemplar la hermosura de Dios*.

CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA

Els líders han vingut a servir, no a ser servits

Què és liderar? Quines són les qualitats d'un líder? Qui és líder? Vivim uns moments on aquestes preguntes tenen més sentit que mai. La política, els moviments socials, les empreses o la mateixa Església, es veuen interpel·lats per aquestes preguntes. En ocasions, aquelles persones a les quals se'ls ha atorgat el rol de liderar, no lideren o no en saben; en d'altres ocasions, no hi ha líders. Però, a la vegada, es dona el fenomen dels hiperlideratges, aquells líders que volen assimilar-se a un superheroi democràtic. Aquest fenomen ha estat estudiat des del CIDOB i Ideograma, i han publicat un estudi que porta per nom 'Hiperliderazgos'.

El lideratge ha estat treballat i estudiat, sobretot, des del món empresarial. Les escoles de negocis han organitzat i organitzen cursos, sessions i jornades. Els gurús del lideratge empresarial publiquen llibres, articles i imparteixen conferències sobre aquest tema. En altres àmbits, com per exemple el religiós, la qüestió del lideratge no ha estat abordada de forma profunda. En ocasions s'ha considerat que el lideratge forma part de la mundanitat i, per tant, no s'ha de tenir en compte.

Però algunes comunitats cristianes sí que treballen i fomenten el lideratge. Un exemple és l'Església UNIDA de Terrassa, que a primers de desembre va organitzar el Global Leadership Summit, on més de 400 persones van poder escoltar i treballar, durant dos dies, qüestions relacionades amb el lideratge. Aquest pro-

grama va néixer fa 25 anys a la Willow Creek Community Church, una església protestant de Chicago (EUA). La cimera global de lideratge, avui dia present a més de 135 països, té la voluntat de donar eines, visió i inspiració per ajudar a tota persona a convertir-se en millor líder. En tant que les sessions no estan restringides als membres de la comunitat protestant, els assistents formaven part de diferents entorns: tècnics de l'Ajuntament de Terrassa, empresaris de la ciutat, mestres i professors d'escoles, així com altres persones que havien estat convidades a participar-hi.

Les diferents conferències van anar a càrrec d'homes i dones que destaquen per les seves capacitats de lideratge. Cadascun d'ells, des del seu punt de vista i experiència, van aportar claus per ser un bon líder, per ser capaç de connectar amb els diferents membres dels equips, així com tenir cura d'un mateix per no defallir. I va quedar clar, a tots els assistents, que aquell que lidera ha d'estar disposat a no rebre la glòria, perquè el lideratge no és un honor o un ascens social; el lideratge ha de passar, sense cap dubte, pel servei.

Els ponents que van participar a les sessions van ser el pastor **Craig Groeschel**, creador de l'aplicació mòbil YouVersion Bible; el consultor en lideratge **Todd Henry**; la confundadora de Sseko Designs **Liz Bohannon**; **Patrick Lencioni**, autor de diferents llibres dedicats a la gestió d'equips; el president del Centre per a la Cinètica Generacional, **Jason Dorsey**; **Gabi Fari**, mentora del Lisbon Project; el productor audiovisual **DeVon Franklin**; l'emprenedora **Jo Saxton**; l'excodirector de Disney Media Networks, **Ben Sherwood**; **Chris Voss**, l'exnegociador d'ostatges de l'FBI; **Bobby Lewis**, Pastor Principal de l'església de Harlem i director del cor Bobby Lewis Ensemble; l'emprenedor **Jia Jiang**; el presentador de televisió **Bear Grylls**; i la pastora i ambaixadora de Stop The Traffik, **Danielle Strickland**.

Dins de l'Església Catòlica, també hi ha exemples d'experiències posades en marxa per tractar la qüestió del lideratge dins de les comunitats. Per exemple, la diòcesi de Solsona ha iniciat el projecte Autem, que engloba diferents programes: el del lideratge sacerdotal i el del lideratge dels laics. Els jesuïtes, des de fa un temps, també han posat en marxa un programa de lideratge inspirat en l'espiritualitat ignasiana: el lideratge en clau ignasiana.

Un clar exemple de líder en el món religiós és el **papa Francesc**. Ha estat i és sol·licitat per diferents països i organitzacions internacionals perquè faci de mediador; sense anar més lluny, l'expresident de Bolívia**, Evo Morales**, ha sol·licitat la seva ajuda per pacificar la situació en el país llatinoamericà. Francesc és considerat el líder mundial millor valorat, segons l'Enquesta Mundial Anual de Gallup, realitzada en 57 països. El pontífex rep un 51% de suport, de mitjana, en els països on s'ha portat a terme l'enquesta. A tall d'exemple, a Espanya ha estat valorat positivament per un 75% dels enquestats.

PARIS GRAU

Mor Joan Ribalta, jesuïta i pioner de la innovació pedagògica

La matinada del 15 de gener va morir a Sant Cugat del Vallès el jesuïta Joan Ribalta Balet (Manresa, 1918) que va dedicar tota la vida a la pedagogia i a l'ensenyament, sobretot a l'escola Jesuïtes Lleida - Col·legi Claver de Raimat. Amb esforç, dedicació i bon criteri, va formar un equip de professors entusiasta fent del Claver un referent educatiu dels anys 70 a Lleida. Ho va fer des de la tradició de la pedagogia ignasiana, oberta als nous valors i realitats socials. Pioner en la innovació, va donar el pas a la coeducació i va posar en marxa el Departament d'Orientació en la doble tasca d'atendre alumnes i famílies. | JESUÏTES

Mor Joaquim Pla, capellà compromès en la defensa dels Drets Humans

El capellà Joaquim Pla va morir el 21 de gener. Nascut a Castelló d'Empúries el 1939, va ser ordenat prevere el 1963 a l'església de sant Martí del Seminari. Del 1981 al 1987, consiliari de la Demarcació de Girona de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya i delegat episcopal a Girona de Justícia i Pau. "Justícia i Pau continua essent un organisme necessari per a l'Església. I que si no existís, s'hauria de crear. Malament rai si l'Església Catòlica renunciés a l'acció de Justícia i Pau. Voldria dir que s'ha perdut un element essencial a la constitució de l'Església", va escriure el 2001. | JUSTÍCIA I PAU GIRONA/BISBAT DE GIRONA

Sant Benet de Montserrat acomiada la primera abadessa, Cecília Boqué

La comunitat benedictina de Sant Benet de Montserrat va acomiadar la seva primera abadessa, la mare M. Cecília Boqué, que va morir el 4 de gener als 102 anys i després de 77 de vida monàstica. El 1952 la mare Boqué va ser nomenada la primera abadessa del monestir sorgit de la unió de les comunitats de Santa Clara de Barcelona i de Sant Benet de Mataró. Va ser-ne abadessa durant quaranta anys i va liderar el trasllat i la construcció del nou recinte monàstic femení a la muntanya de Montserrat. Va renunciar com abadessa quan tenia 77 anys. | REDACCIÓ

Dos premis en dos mesos pel voluntariat de presons de Justícia i Pau

La Fundació Privada Sant Raimon de Penyafort va lliurar divendres 31 de gener el Premi Reconciliació a Justícia i Pau per la seva tasca de voluntariat a les presons del nostre país. Es tracta del segon reconeixement que reben en poques setmanes després que el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies els concedís la menció honorífica del Premi Voluntariat 2019 a primers de desembre. Des de fa 32 anys Justícia i Pau atén la població més vulnerable dels centres penitenciaris de la província de Barcelona per afavorir la seva reinserció i rehabilitació a la societat. | REDACCIÓ

Una primera experiència laboral al Projecte Paneres

La Fundació Jovent i Salesians Sant Jordi, la Plataforma Social dels Salesians a Catalunya, s'han unit un cop més per tirar endavant el *Projecte Paneres*. Ja són cinc anys els que porten col·laborant després que l'any 2014 la Plataforma Social dels Salesians a Mataró fes una petita prova pilot que va donar resultats molt positius. Enguany són dos joves, una noia i un noi, els que gràcies a la Fundació Jovent s'han pogut contractar per les tasques de muntatge i distribució de les 865 comandes que s'han rebut. | SALESIANS

Deu anys després del terratrèmol, la situació continua sent caòtica a Haití

El món sencer commemora en aquests dies el desè aniversari del terratrèmol d'Haití de 2010, una de les majors emergències humanitàries del segle. "El país encara està experimentant dies foscos. Moltes persones encara viuen en refugis temporals i no poden reconstruir les seves llars", denúncia el prevere Fredy Elie, soci local de Mans Unides. Elie destaca la tasca de les entitats que "van mantenir el seu suport posteriorment a projectes productius dirigits a l'autogestió, cosa que el país necessita per a sortir algun dia de la pobresa extrema". | MANS UNIDES

Contra l'odi i la por, les causes de Casaldàliga

Militar per l'esperança no és una opció exempta de perill al Brasil de Bolsonaro. Però alguns defensen que és l'únic camí possible davant de l'extrema dreta. El projecte de difusió 'Les causes de Casaldàliga' neix de l'entesa entre dues associacions que comparteixen la missió del claretià **Pere Casaldàliga**. Amb el pensament i l'acció d'aquest català universal, l'associació catalana Araguaia i la brasilera ANSA fan de contrapès al discurs de l'odi i la por. En aquest context, "l'única manera de fer un contrapès i d'emetre opinions amb tranquil·litat era donar una visió més internacional al projecte", explica **Raul Vico**, coordinador d'aquesta iniciativa de difusió. I és que els nous lideratges polítics han comportat a l'Amazònia brasilera "retrocessos contra els drets dels camperols i dels indígenes". Vico també identifica riscos de seguretat entre els qui defensen els drets humans: "Per primera vegada en molts anys, la gent que treballa a ANSA ha hagut de sortir amb escorta", apunta.

"Treballar plegats, una qüestió de seguretat"

Una realitat que l'entitat no vivia des de la seva fundació. "Als anys setanta i vuitanta la repres-

sió era molt més dura i violenta, i avui la situació torna a ser perillosa". Segons Vico, "al Brasil i més a la regió on t'estem, no convé emetre segons quins missatges i opinions, posaríem en risc les persones d'ANSA". Ho diu pensant en els grans terratinents de l'Amazònia que "tenien moltes ganes de guanyar i d'anar contra la Prelatura i el Pere". Amb **Jair Bolsonaro** de president creuen que "ara és el seu moment".

Per això considera que "treballar plegats és una qüestió de seguretat". L'Associació Araguaia amb el Bisbe Casaldàliga (Barcelona, 1989) i l'Associació ANSA (São Félix do Araguaia, 1974) s'han unit en aquest projecte de difusió inspirats per l'alegria, la "teimosia" i l'esperança de Casaldàliga. Com diuen des de la contrapart catalana, busquen "aprofundir camins d'esperança".

"Ansa i Araguaia hem sentit la necessitat d'ajuntar-nos per fer una col·laboració molt més estreta, unir forces per donar més veu a la vida, l'obra i sobretot les causes del Pere", explica. Saben de la seva "petitesa", però no renuncien a millorar les condicions de vida de les persones i col·lectius que més pateixen.

Informació directa sobre terreny

Raul Vico fa d'enllaç amb la persona responsable de comunicació d'ANSA, que els fa arribar informació de primera mà des de l'Amazònia. Tots els materials que publiquen al web són en català, castellà i portuguès, "les tres llengües que el Pere sempre havia utilitzat". Tenen un butlletí mensual i a xarxes socials són a Facebook i a Twitter.

El blog, que actualitzen cada quinze dies, mostra el dia a dia de les causes de Casaldàliga. Per exemple, amb experiències concretes d'agricultura de subsistència, una fórmula per generar riquesa als camperols amb criteris de protecció ambiental. I també amb pensament de fons, des de la teologia de l'alliberament passant pel relat dels compromisos que Pere Casaldàliga ha pres al llarg de la seva vida a favor dels més febles.

Sobre terreny, ANSA treballa en l'àrea de l'educació popular, l'economia solidària, el medi ambient i el suport per enfortir les xarxes socials i ambientals. Actualment abasten unes quatre-centes famílies, tant a São Félix com a les quatre comunitats rurals del voltant, i donen també suport a les comunitats indígenes properes. A banda, l'entitat és responsable de l'arxiu de la Prelatura de São Félix do Araguaia, dedicat a la preservació de l'obra de Casaldàliga, que també compta amb el suport dels missioners claretians.

A Barcelona, el nou projecte de difusió és possible també gràcies a la col·laboració de Justícia i Pau, que els cedeix espai per a l'arxiu i per a les reunions d'equip, que tenen lloc cada segon i quart dijous de mes al número 126 del carrer Roger de Llúria de Barcelona.

LAURA MOR

PortAventura WORLD
PARKS & RESORT

VINE AMB L'ESCOLA A PORTAVENTURA WORLD

3 PARCS I 6 HOTELS TEMÀTICS

ENTRADES PER ALS PARCS

PREUS REDUÏTS

GRATUÏTATS PER ALS PROFESSORS

TICKET AULA: ACTIVITATS EDUCATIVES SENSE COST ADDICIONAL

I MOLT MÉS!

19 € (de 4 a 11 anys)

ENTRADA D'UN DIA A **PORTAVENTURA PARK**

ESTADA ALS HOTELS

TARIFES REDUÏDES AMB PENSIÓ COMPLETA!

ACCÉS IL·LIMITAT A PORTAVENTURA PARK

1 DIA D'ACCÉS A FERRARI LAND

I MOLT MÉS!

A PARTIR DE: **64 €** (estudiant/nit)

RESERVANT ABANS DEL 31/12/19

NOVETAT

COLÒNIES A PORTAVENTURA WORLD

- ACTIVITATS DIRIGIDES
- ESTADA EN **HOTEL** DE 4*
- Possibilitat de triar l'**IDIOMA**

Consulta'ns!

Manual d'instruccions del Concili Provincial Tarraconense

Aquest 21 de gener s'han complert 25 anys de l'obertura del Concili Provincial Tarraconense a la Catedral de Tarragona. És l'esdeveniment més important i que ha mobilitzat més esforços els darrers anys a l'Església catalana.

Del Concili se'n va parlar molt, però passats 25 anys ja no es recorden moltes coses. Ho recollim com un manual d'instruccions per ajudar a entendre de què parlem quan parlem del concili Provincial Tarraconense de 1995.

1. Què és un Concili Provincial?

Un Concili és una reunió de bisbes amb capacitat legislativa. És a dir, que les resolucions que es prenen són d'obligat compliment pels bisbes que hi participen, encara que algun dels participants no estigui d'acord amb tot el que es decideix.

Un Concili Provincial és una reunió de bisbes d'una mateixa província eclesiàstica. A diferència dels concilis universals, només poden decidir sobre qüestions en les quals els bisbes tenen competència a la seva diòcesi. No pot contradir les normes de la Santa Seu o, en el cas

del darrer Concili Tarraconense, la doctrina del Concili Vaticà II. Per tant, els concilis provincials se centren més en qüestions organitzatives o d'aplicació d'allò que convingui en el propi territori.

La singularitat dels concilis provincials és que un grup de bisbes prenen decisions conjuntes per actuar de manera coordinada en un territori o en una realitat cultural i lingüística determinada. Per prendre aquestes decisions, han d'escoltar també el parer dels diversos organismes i estaments de cada bisbat.

2. Què és una província eclesiàstica?

Tot i que avui el nom de província té ressonàncies polítiques, no en té. El terme província el va heretar l'Església de l'organització romana.

Una província és el territori que formen una agrupació de diòcesis vinculades a un arquebisbat. Les diòcesis que depenen de l'arquebisbat s'anomenen sufragànies. A Catalunya hi ha dues províncies eclesiàstiques. La de Tarragona té les diòcesis sufragànies de Girona, Lleida, Solsona, Tortosa, Urgell i Vic. Fins el 1964 també depenia de Tarragona la diòcesi de Barcelona. Des del 15 de juny de 2004 Barcelona és una nova província eclesiàstica i aquest arquebisbat té dues diòcesis sufragànies (Sant Feliu de Llobregat i Terrassa, amb un territori que abans formava part de Barcelona); però quan es va celebrar el Concili Provincial era un únic arquebisbat.

Actualment, l'arquebisbe (o metropolità) té unes funcions molt limitades sobre la resta de diòcesis que formen una província i teològicament té la mateixa importància que la resta de bisbes. Però té un grau eclesiàstic més destacat i, en alguns casos, pot intervenir en temes que afecten les diòcesis vinculades.

3. Des de quan es fan concilis tarraconenses?

La celebració d'un Concili no és una novetat a les diòcesis amb seu a Catalunya. Al llarg de la història han estat habituals les reunions dels bisbes vinculats a la seu de Tarragona. El primer Concili Tarraconense documentat és de l'any 380.

El 1154 es restaura l'arquebisbat de Tarragona acabat el domini musulmà i comença el perí-

ode en què els concilis es converteixen en la forma més habitual de planificació conjunta entre els bisbes que depenen de la Tarraconense. Això incloïa tots els bisbes de Catalunya i, amb diverses variacions al llarg de la història, de diversos territoris hispànics. Fins el Tractat dels Pirineus, també hi assistien els bisbes de la Catalunya Nord.

El darrer Concili Tarraconense es va convocar el 1757. Per la seva força legislativa, successives ingerències de la monarquia acabaven derivant aquestes reunions en un instrument més polític que pastoral i els bisbes van deixar de convocar-los. A mitjans segle XIX i segle XX, es planteja de nou la possibilitat de convocar un Concili Provincial, però no s'acaba concretant. Passen 235 anys fins que el 29 de novembre de 1992 l'arquebisbe **Ramon Torrella** convoca oficialment un Concili Provincial.

Després del Concili Vaticà II (1965), bona part de les funcions dels concilis provincials les van assumir les conferències episcopals. Són organismes formats habitualment pels bisbes d'un Estat, tot i que hi ha excepcions com Escòcia. Al llarg de la història hi ha documentats uns 175 concilis provincials de la Tarraconense, fet que la converteix en una de les províncies amb més tradició conciliar.

4. Per què es va convocar un Concili Tarraconense el 1995?

Hi ha diverses raons que es complementen: però finalment va ser una decisió de l'arquebisbe de Tarragona, Ramon Torrella. El 1969 es va començar a reunir regularment la Conferència Episcopal Tarraconense, convocada per primera vegada pel cardenal **Arriba y Castro** i impulsada poc després per l'arquebisbe **Josep Pont i Gol**, i amb la participació de tots els bisbats amb seu a Catalunya. També s'hi va integrar l'arquebisbat de Barcelona, tot i que jurídicament no formava part de la Província Tarraconense. Des de llavors, la Tarraconense ha utilitzat el nom de "Conferència Episcopal", tot i no ser-ho i els seus bisbes formar part de la Conferència Episcopal Espanyola. Però va establir una dinàmica de treball conjunt dels bisbats catalans i la publicació de documents i posicionaments públics com a bisbes catalans que s'ha mantingut fins avui.

L'agost del 1991 el bisbe **Antoni Deig** va plantejar en una conferència a la Universitat Catalana d'Estiu la necessitat de crear una Conferència Episcopal Catalana, independent de l'Espanyola, fet que va obrir un intens debat mediàtic. Òbviament, el Concili Provincial no es va convocar per això, però la proposta de Deig va revifar el debat sobre la necessitat d'impulsar el treball conjunt de les diòcesis catalanes que van acabar impulsant la decisió de l'arquebisbe Torrella.

Des del punt de vista més intern, la publicació el 1985 del document *Arrels Cristianes de Catalunya* i l'estructura que havia anat creant la Conferència Episcopal Tarraconense, també va remoure aquesta necessitat de rellançar un projecte pastoral conjunt dels bisbats catalans. I, sobretot, de donar una resposta més clara i conjunta a la renovació eclesial que va representar el Concili Vaticà II i que va capgirar la pràctica pastoral a Catalunya.

Amb tots aquests elements, el 4 de maig de 1992 Torrella va anunciar per sorpresa que convocaria un Concili Provincial en una trobada de capellans a l'Espluga del Francolí. És el dia que els capellans van aplaudir més a Torrella.

Oficialment es va convocar el 29 de novembre del mateix any i entre les finalitats principals hi havia la de "renovar i mobilitzar totes les energies i tota la capacitat d'acció de les nostres diòcesis".

5. Quan va durar el Concili Tarraconense?

Les sessions conciliars es van fer del 21 de gener al 4 de juny de 1995. En aquestes dues dates es va fer la celebració d'obertura i de clausura a la

catedral de Tarragona. De febrer a maig es van fer les sessions de treball en 8 caps de setmana al Casal Borja de Sant Cugat del Vallès per treballar i votar els documents.

Però el treball conciliar va començar molt abans. El 1993 es va fer la primera etapa preparatòria i de consulta, organitzada per una comissió interdiocesana. De les propostes de temes que van sortir en aquesta primera consulta, es van elaborar quatre documents que els agrupaven i formulaven diverses propostes. Durant el 1994 a cada bisbat es va fer una segona consulta a través de grups per debatre sobre els temes del Concili.

Amb totes aquestes aportacions, quatre equips temàtics van redactar les propostes que es van debatre, esmenar i votar durant les sessions conciliars de 1995.

Després de les sessions de Sant Cugat, els bisbes van fer el redactat definitiu de les resolucions que es entregar a la Santa Seu per la seva aprovació, que va donar-hi el vistiplau el 5 de juny del 1996.

6. Quanta gent va participar al Concili Tarraconense?

El Concili Tarraconense va mobilitzar molta gent. L'etapa en què va participar més gent, més de 60.000 persones, va ser la preparatòria per escollir els temes. Tothom qui va voler, també de fora de l'àmbit eclesial, va poder proposar temes i orientacions de cara al concili. En la segona etapa de consulta, els temes del Concili es van treballar en 3.153 grup que van reunir en total més de 42.000 persones. Un 48% eren laiques, un 30% laics i, la resta, clergat o religioses i religiosos. Així, més de la meitat dels qui van treballar els continguts del Concili van ser dones.

En Concili Tarraconense l'aula conciliar va estar formada per gairebé dues-centes persones, 143 de les quals tenien vot deliberatiu.

7. Qui va escollir els membres del Concili Tarraconense?

Els bisbes que van participar en el Concili Tarraconense van ser els qui en aquell moment formaven l'episcopat català:

-l'arquebisbe de Tarragona, **Ramon Torrella**, que el presidia.

-l'arquebisbe de Barcelona i cardenal, **Ricard Maria Carles**, que el copresidia.

-els bisbes de Girona, **Jaume Camprodon**; Lleida, **Ramon Malla**; Solsona, **Antoni Deig**; Tortosa, **Lluís Martínez Sistach**; Urgell, **Joan Martí Alanis**; i Vic, **Josep M. Guix**.

-els bisbes auxiliars de Barcelona **Carles Soler**, **Joan Carrera**, **Jaume Traserra**, **Pere Tena** i **Joan-Enric Vives**. Carles Soler era el secretari general del Concili.

-i, dels bisbes emèrits, hi va participar l'auxiliar de Barcelona **Ramon Daumal** i el cardenal **Narcís Jubany**, que no va assistir a les sessions, però hi va enviar un procurador.

Vint-i-cinc anys després, dels 15 bisbes només resta en actiu Joan-Enric Vives, com a arquebisbe de la Seu d'Urgell. I, excepte el cardenal Sistach i el bisbe emèrit de Girona Carles Soler, la resta són morts.

Però, a més dels bisbes amb dret a vot decisiu, formaven la sala conciliar gairebé dues-centes persones que participaven en els debats. 143 tenien dret a votar les propostes de forma consultiva.

D'aquests participants, 78 van ser elegits per votació en diversos organismes:

-16 representants escollits pel consell pastoral de cada bisbat, que van portar bona part dels laics que van participar en el Concili: van ser 10 laiques, 5 laics i 1 capellà.

-16 representants escollits pels consells presbiterals: 16 capellans.

-16 representats escollits pels canonges de cada catedral: 16 capellans.

-30 representants escollits pels religiosos: 21 religioses i 9 religiosos.

Un altre grup era de persones que formaven part del Concili per raó del càrrec. Van ser 29 capellans:

-22 vicaris generals i episcopals.

-el degà de la Facultat de Teologia de Catalunya.

-6 rectors de seminari.

La resta de membres van ser nomenats directament pels bisbes:

-Els abats de Montserrat i de Poblet, i el vicari a Catalunya de l'Opus Dei.

-33 persones escollides directament pels bisbes amb diversos lligams eclesials. Van ser 14 laics (entre ells, tres seminaristes), 10 laiques, 4 religioses, 1 religiós i 4 capellans.

Per tant, les persones que van participar en les votacions del Concili representant tota l'Església catalana, a més dels bisbes, van ser 143: 15 laiques, 24 laics, 13 religiosos, 25 religioses i 66 capellans (en total 40 dones i 103 homes).

D'altra banda, a la sala conciliar també hi van assistir 30 persones més amb veu i sense vot:

-Convidats dels bisbes representant diversos organismes interdiocesans.

-Els equips encarregats de redactar les ponències.

-I quatre representants de diverses confessions judeocristianes: un jueu, dos protestants i un ortodox. Els quatre van ser convidats expressament a intervenir en la darrera sessió conciliar.

Finalment, una vintena de persones tenien també accés a la sala sense veu ni vot encarregats de la secretaria tècnica, la redacció d'actes, l'organització, la litúrgia, l'assessorament jurídic o l'oficina de comunicació.

8. El Concili Tarraconense va ser una assemblea?

No exactament. Un concili provincial és una assemblea de bisbes, i són ells els qui finalment aproven els textos definitius, que després han de ser validats per la Santa Seu. Però en les sessions d'un concili provincial per raó de càrrec, elecció o designació dels mateixos bisbes hi poden participar més persones (laics, capellans i religiosos) amb vot deliberatiu. A l'aula conciliar es van debatre i votar 192 propostes. 18 van ser

rebutjades, 44 aprovades per majoria absoluta i 130 per majoria qualificada. Les propostes també es podien votar amb esmenes, i si no hi havia la majoria suficient per aprovar-les, es modificaven per passar a una segona votació.

Aquesta aprovació majoritària (es van aprovar més del 90% de les propostes) no va ser casual. Els textos que van posar a votació els bisbes es van anar reformulant segons el debat previ. I quan, acabat el Concili, els bisbes van fer el redactat definitiu, els textos pràcticament no van sofrir cap canvi de fons. Això va respondre a una dinàmica assembleària i participativa que va crear el Concili.

D'una banda, hi havia tot el treball previ participatiu de més de 60.000 persones. En les sessions de Sant Cugat es treballava en comissions bona part del dia. La confluència durant 8 caps de setmana del més representatiu de l'Església a Catalunya també va crear una dinàmica singular.

Les sessions plenàries es feien a la capella amb una disposició dels participants repartits en dues grades. Uns davant dels altres, no mirant només cap a la presidència. Els qui havien demanat la paraula podien parlar en un torn de 5 minuts, però bona part del treball deliberatiu es feia a través dels textos que generaven els grups de treball i gestionava la secretaria general. Les intervencions a la sala eren més sovint aportacions col·lectives que discursets particulars. Tot això va crear un ambient participatiu molt intens. I en algun moment tens. En l'obertura, l'arquebisbe Torrella ja va dir que esperava un veu "polifònica i concordant".

Aquesta mateixa dinàmica participativa va provocar dos canvis significatius. La proposta 1 i 2 van ser totalment reformulades després d'un llarg debat. Es va convertir en un text no previst

per la comissió de redactors de les propostes i que emmarcava el treball conciliar. És el text que va ser conegut com "El davantal". L'assemblea conciliar també va acabar modificant alguns punts de la metodologia de treball establerta a les sessions. I també es va provocar una votació final de les 174 resolucions aprovades per decidir quines eren les prioritàries i vinculants.

D'altra banda, hi va haver el debat sobre la necessitat de posicionar-se sobre temes de disciplina eclesiàstica i moral. Se sabia que superaven les competències d'un Concili Provincial, però una part de la sala volia deixar clar el suport que tenien. Són els temes que es van conèixer com "el calaix de l'Abat", perquè els va plantejar en una de les sessions l'abat de Montserrat, **Sebastià M. Bardolet**. Tot i que en l'Aula conciliar i en els grups es va poder parlar lliurement de tot, els bisbes van optar per no posar a votació aquests temes. Un altre debat final va ser sobre el mètode de seguiment i avaluació de l'aplicació de les propostes aprovades. Es va proposar mantenir una permanent del Concili o alguna comissió específica de seguiment. Finalment, es va considerar que la plenària de la Conferència Episcopal Tarraconense havia de fer aquest paper.

9. Què va aprovar el Concili Tarraconense?

En les sessions del Concili Provincial Tarraconense es van aprovar 174 resolucions que en el redactat final van quedar agrupades en 170. Feien referència als 4 temes del Concili: evangelització i la relació amb la societat; sagraments i Bíblia; acció social i marginació; i coordinació i estructures conjuntes entre bisbats.

De les 170 resolucions, en una votació final es va escollir quines eren les prioritàries. Algunes són aquestes:

–Anunciar l'Evangeli a la nostra societat. El tema 1 s'obre amb una declaració clau del Concili, la que va assolir un nombre més alt de vots. "El davantal" es pot resumir en tres gran afirmacions. Reconeixent el caràcter plural i secular de la societat catalana, l'evangelització és necessària. Cal acceptar els diversos models d'evangelització que hi ha dins de l'Església. I, per evangelitzar, cal revitalitzar les comunitats cristianes. Entre altres propostes, el tema 1 va incloure un projecte de formació i reciclatge per tots els agents pastorals a realitzar en un termini de 10 anys. Es parla també de treballar tenint més present el distanciament mutu entre l'Església i molts creients. I es focalitza en temes com la vida religiosa, els joves o la catequesi.

–La Paraula de Déu i els sagraments. Tot el tema 2 és una crida a aprofundir en la Paraula de Déu i a la necessitat de valorar i formar els cristians en el sentit i valor dels sagraments, especialment l'eucaristia. Proposa d'aprofitar la pràctica dels sagraments (primera comunió, casaments, exèquies) com un moment d'evangelització, i no com un tràmit. I demana fixar criteris per atendre i acollir "els cristians en situacions familiars irregulars".

–La sol·licitud pels més pobres i marginats. El treball del tema 3 va ser el del màxim consens en les sessions conciliars. Es demana més compromís social, paral·lel a la difusió de la Doctrina Social de l'Església. Es constata que l'evangelització no és creïble sense treball a favor de la justícia. Com a mostra visible d'aquest treball de Concili, hi va haver el compromís de donar suport al Centre Català de Solidaritat, un projecte concret d'ajuda als toxicòmans promogut per Càritas.

–La comunió eclesial i la coordinació interdiocesana. El darrer tema té com a refons la coordinació de les vuit diòcesis catalanes. La conclusió és que les diòcesis que tenen la seva seu a Catalunya són una unitat pastoral que cal enfortir i que cal avançar cap a l'obtenció de la corresponent personalitat jurídica pròpia. També es proposa recuperar la tradició conciliar de la província tarraconense, confiar responsabilitats directives al laics o incrementar el suport material, espiritual i formatiu als capellans.

Aquestes són només quatre pinzellades menors del contingut i l'abast de les resolucions del Concili Provincial Tarraconense. Per fer-se'n una idea completa cal llegir les 170 resolucions aprovades. Ningú discuteix que són una programa pastoral complert, i més concret del sembla, per a l'Església catalana a anys vista. La música i la lletra del Concili Tarraconense tenen plena continuïtat amb la renovació del Vaticà II. Fet que té més mèrit perquè va ser fet en una època en què molts volien enterrar el concili de **Joan XXIII**. Llegit avui, el Concili Provincial entronca perfectament amb les intuïcions del papa **Francesc**.

A més de les 170 resolucions, el cert és que el Concili va generar tones de papers. De manera oficial estan recollides en els documents previs, els milers de materials repartits per a les dues consultes, els resums de les consultes, els decrets, els materials i publicacions de difusió, el reglament, les intervencions a l'aula, les propostes que va gestionar la secretaria general, les homilies i discursos de les celebracions d'obertura i clausura... Però a més, els bisbes van fer dos documents que emmarquen els textos conciliars. El 1994 van publicar una exhortació pastoral que explicava les motivacions del Concili i els seus objectius. I el dia de la clausura van donar a conèixer un missatge final que emmarcava al treball realitzat.

10. Qui va aprovar els documents del Concili?

Poc després d'acabar el Concili, el 12 de juliol de 1995, els bisbes van tancar el redactat final i el van presentar a la Santa Seu per a la seva aprovació: és el que tècnicament es coneix com la "recognitio". La diversitat de temes tractats va provocar que els textos fossin revisats per gairebé tots els dicasteris de la Santa Seu. Deu ser el text conciliar més revisat de la història.

El gener del 1996 es rep la primera resposta de la Santa Seu a través de la Congregació per als Bisbes demanant aclariments, que els bisbes catalans van aclarir en menys d'un mes. La "recognitio" no va arribar fins el 5 de juny de 1996, un any després de la clausura.

El cert és que la majoria de textos no va sofrir cap canvi substancial. Però, que la revisió es va fer a fons, ho demostrar el fet que la Santa Seu van corregir fins i tot una citació a peu de pàgina perquè es van adonar que la cita era incorrecta. En canvi, els matisos més importants es van donar en tot allò referent a la coordinació entre bisbats i a la fórmula jurídica que calia donar a l'autoanomenada Conferència Episcopal Tarraconense. La resolució 142 finalment només resol que els bisbats catalans "procurin trobar, d'acord amb la Conferència Episcopal Espanyola, la corresponent solució jurídica". Els anys següents s'han fet diversos passos i propostes que també omplirien tones de paper i que, per ara, no han arribat enlloc. Senzillament, s'ha mantingut el *statu quo*.

Tot i això, el Concili va aconseguir dues coses importants en aquest àmbit. La mateixa Santa Seu va afegir una "Nota explicativa prèvia" que deia que l'expressió Conferència Episcopal Tarraconense no corresponia a la competència que té una conferència episcopal. Però com que el mateix concili preveu que cal "procurar" una solució jurídica, la Santa Seu permetia que, mentre no arribi, es continuï parlant de Conferència Episcopal Tarraconense. I així portem 25 anys.

D'altra banda, les propostes aprovades avalen i citen diverses vegades el document *Arrels Cristianes de Catalunya*, que reconeix la història pròpia, la llengua i "el fet de la nacionalitat catalana". Per això, els bisbes van optar per afegir aquest document de 1985 com annex a les resolucions del Concili. Així, es va aconseguir que *Arrels Cristianes de Catalunya* fos l'únic document conjunt dels bisbes catalans revisat i avalat per la Santa Seu, encara que alguns diguin que és un text nacionalista.

En definitiva, es va aconseguir la "recognitio" a les resolucions del Concili, a utilitzar el nom de Conferència Episcopal Tarraconense sense serho, i al document *Arrels Cristianes de Catalunya*.

11. Quina repercussió pública va tenir el Concili Tarraconense?

Molta. Segurament són els anys en què l'Església a Catalunya ha tingut més projecció en el debat públic. I això que encara estàvem en l'època del fax, la foto analògica i la cinta de vídeo.

Òbviament, els mitjans generalistes es fixaven en els temes més polèmics i cridaners que potser no eren l'essència del Concili. Però es va transmetre una imatge de diàleg, debat obert i renovació que no es produïa des del Concili Vaticà. Durant setmanes hi va haver diaris que van dedicar redactors al seguiment de les sessions conciliars, tot i que les sessions eren a porta

tancada. TV3 va emetre en directe la cerimònia d'obertura i de clausura. I les rodes de premsa que es van convocar per parlar del Concili van tenir un ampli seguiment. Ocupant fins i tot portades. Poques vegades els bisbes (i els laics, capellans i religiosos que hi van participar) han tingut tants micròfons a davant.

És cert que la dimensió mediàtica va estar molt polaritzada en allò que podia tenir interpretacions polítiques. Va ser un tema certament present en les sessions conciliars, tot i que no va ser "el" tema. Es van fer esforços per fer entendre que parlar d'unitat i treball conjunt de les diòcesis catalanes responia a una realitat cultural i pastoral, no política.

Amb el tema de la Conferència Episcopal Catalana, el Concili va quedar molt mediatitzat políticament. Certa premsa de Madrid de seguida va posar la banya en aquest tema com una amenaça secessionista i certa premsa catalana en va fer bandera. En aquest sentit, cap novetat. Però també és cert que va ser el tema que va generar les modificacions més significatives al document final i que el bisbe Joan Carrera va reconèixer que havia causat malestar a la cúpula de Conferència Episcopal Espanyola. Fins i tot va ser motiu de polèmica pública entre el cardenal Carles i l'arquebisbe Torrella.

Per acabar-ho d'adobar, en la clausura del Concili, el discurs del nunci **Mario Tagliaferri** va causar un incendi en parlar de "particularismes" i "nacionalisme exacerbats" amb una cita de Joan Pau II que es referia a la situació del Balcans (tot i això, bastant abans de l'octubre de 2017). I va recordar literalment que "unitat pastoral (...) no ha de tenir cap sentit polític". Precisament allò que havien intentat evitar els bisbes catalans durant tot el Concili. La polèmica va durar setmanes, amb campanyes de cartes contra el nunci adreçades a la Secretaria d'Estat de la Santa Seu. La intervenció del nunci va tapar bona part dels continguts eclesials del concili.

Tampoc va ajudar gaire que enmig de la celebració del Concili es fes pública la segregació de les diòcesis aragoneses del bisbat de Lleida. El final d'una relació de més de vuit segles que no podia deixar de tenir una lectura política.

Però, repassant les hemeroteques, es pot veure com el Concili va posar també en l'esfera mediàtica temes dels que ja fa anys que no se'n parla als diaris. "El Concili proposa que els fidels assessorin els capellans en les homilies". "L'Església catalana reconeix haver-se allunyat de la societat". "La ponència sobre els pobres i marginats aconsegueix el consens". "El Concili s'oposa a crear una COPE catalana". "El Concili ofereix als divorciats una 'acollida fraterna'". "El Concili debat com acostar els no practicants a missa". "Torrella apel·la a la llibertat i a la comunió". "El Concili aprova un text que integra diverses tendències". "Demanen que el Concili es pronunciï contra la pena de mort". "El Concili denuncia el frau fiscal i la corrupció". "El Concili tractarà la manca de vocacions". "L'Església crea el seu

propi programa d'ajuda als drogoaddictes". "El Concili insta a pagar sous dignes, començant per l'Església"... són alguns dels titulars d'un recull de premsa amb centenars de pàgines.

I va ser un moment de publicació de llibres sobre el Concili, tant des del punt de vista teològic (*Del Vaticà II al Concili Tarraconense*, de **Josep Maria Rovira Belloso**), més vivencial (*Concili endins*, de **Joan Estruch**) o periodístic (*Un concili amb folre i manilles*, de **Salvador Cardús**, que ampliava les cròniques publicades a l'*Avui* amb gran repercussió). L'interès del tema ja es va veure quan el periodista **Albert Sàez** va avançar abans que es fes públic en exclusiva al diari *L'Observador* que es convocaria un Concili.

I no cal dir tota la repercussió, anàlisis i diàleg sobre l'Església que va generar el Concili en els mitjans i entorns eclesials. Es van crear diverses seccions i publicacions per anar seguint els continguts i la dinàmica conciliar. Un volum i nivell d'autoreflexió que fa anys que no es genera.

12. Què en queda del Concili Provincial?

Això ja és tot un altre tema.

Al cap d'un any de finalitzar el Concili Tarraconense es va jubilar Torrella, i en poc temps ho van fer la majoria de bisbes que el van protagonitzar (Martí Alanís, Guix, Malla, Camprodon i Deig).

Avui només quatre dels tretze bisbes catalans actuals van participar en les sessions Concili (Pardo i Cristau com a capellà, Novell com a seminarista i Vives com a bisbe auxiliar). Dels més de 80 capellans i religiosos (el millor de cada casa) que van viure el Concili des de dins només tres han estat escollits bisbes (en 25 anys s'han fet vint nomenaments episcopals a Catalunya). Quatre dels bisbes actuals ni tan sols estaven a Catalunya quan es va celebrar el Concili.

En tot cas, ens remetem a l'optimisme que transmetia el bisbe **Carles Soler i Perdigó**, secretari general del Concili, en el full dominical extra d'aquest cap de setmana:

"El nostre Concili Provincial Tarraconense podem avançar que és ben viu, perquè és ben viu el Concili Vaticà II, malgrat els atemptats que ha rebut i rep (...) No s'han complert encara totes les resolucions del Concili Provincial Tarraconense, ni tot el que les 170 resolucions assenyalen i suggereixen. Queda molt per fer i hem d'aspirar sempre a més i millor. I el món, la societat que hem d'evangelitzar i servir, ens presenta nous reptes. Els principis teològics i els anhels apostòlics que conformen les resolucions conciliars del 1995 són plenament vàlids i poden ser fecunds".

JORDI LLISTERRI

Promoure actituds i valors, objectiu del concurs Joves i Mobilitat

El RACC i el Servei Català de Trànsit convoquen la 13a edició del concurs educatiu Joves i Mobilitat amb l'objectiu de promoure actituds i valors de mobilitat segura, sostenible i responsable entre els adolescents de Catalunya.

"Joves, bicis, patinets... i seguretat viària. Què fem?" és la temàtica de l'edició d'enguany, a la qual hi poden participar alumnes de Secundària, Batxillerat i Cicles Formatius de Grau Mitjà, així com nois i noies de 13 a 17 anys membres de casals de joves o centres de lleure de Catalunya.

De forma individual o en grups de fins a 4 components, els participants poden presentar les seves propostes a les categories d'anunci gràfic, vídeo per a Instagram i projecte de millora de la seguretat viària.

Els participants han de presentar els seus treballs a la web www.jovesimobilitat.cat i han d'estar tutoritzats pels seus centres educatius o de lleure. Les seves propostes les hauran de presentar abans del 17 d'abril de 2020.

La seguretat viària té premi per a joves, professors i escoles

A més dels premis per les tres categories esmentades, també es premiarà a la classe que participi amb més treballs i al professor que hagi inscrit el major nombre de participants.

I com a novetat en aquesta edició, s'ha creat una nova categoria: el Premi al Millor Projecte Educatiu en Mobilitat Segura amb l'objectiu de destacar alguna acció, projecte, activitat desenvolupada pels centres escolars o de lleure a l'àmbit de la mobilitat i la seguretat viària.

Per tal de treballar-ho als centres educatius i de lleure, Joves i Mobilitat aporta diferents recursos informatius sobre la temàtica d'enguany i diverses propostes didàctiques sobre mobilitat, seguretat viària i convivència que posa a disposició dels educadors.

El concurs, que compta també amb la col·laboració del Departament d'Educació i diferents patrocinadors, ha registrat en el conjunt de les seves 12 edicions una participació de més de 17.000 joves de tota Catalunya que han donat la seva visió sobre la mobilitat en més de 11.000 treballs.

RACC

El bisbe de Mallorca rep el premi Abat Marcet de literatura religiosa
Dg, 01/12/2019 | EFE

Els mormons obriran un gran temple amb cinc plantes a Tarragona
Dg, 01/12/2019 | LA VANGUARDIA

Descobreixen dos documents originals inèdits del segle IX del monestir de Gerri de la Sal
Ds, 07/12/2019 | LA MANYANA

Projecten una nova mesquita al Culubret de Figueres amb una cúpula inspirada en Dalí
Dm, 14/01/2020 | DIARI DE GIRONA

El romànic de la Vall de Boí tanca el 2019 amb 130.665 visitants
Dg, 05/01/2020 | SEGRE

Un recurs de la Generalitat frena l'entrega a Barbastre de les 111 obres d'art del Museu de Lleida
Dj, 09/01/2020 | LA MAÑANA

La parròquia de la Sagrada Família recuperarà l'orgue de la cripta amb una campanya de mecenatge
Dj, 05/12/2019 | EL PUNT AVUI

L'Església proposa un curs prematrimonial de 2 a 3 anys per evitar ruptures
Dv, 10/01/2020 | LA VANGUARDIA

Vedruna Catalunya Ed
@VedrunaCat

Iniciem les formacions del 2020 continuant amb el projecte #ODSVedruna #ODS Treballant per crear hàbits per a un món millor #solidaritat #sostenibilitat Comencem amb Xavier Casas @eco_insercio #intensament #escolaambvalors

10:47 · 09 gen. 20 · Twitter for Android

Maristes en xarxa
@maristesenxarxa

Avui realitzem l'Assemblea conjunta de coordinadors/es i referents de Pastoral. Descobrim quines experiències exitoses i bones pràctiques pastorals duem a terme a les obres educatives maristes! #MaristesAra @MaristesCat

10:24 · 16 gen. 20 · Twitter for iPhone

Escoles FEDAC
@EscolesFEDAC

Avui som a la 7a Jornada de Màrqueting Escolar de l'@EscolaCristiana, aprenent amb @romjosep sobre el valor de la marca de les escoles i la importància dels recomanadors. #markedu2019

10:01 · 05 des. 19 des de Barcelona, Espanya · Twitter for Android

Migra Studium
@MigraStudium

Ahir vam acollir la primera trobada d'alumnes i famílies de @JesuitesEdu que participen en el projecte #FronteraSud
Una tarda per a apropar-se a les migracions i les fronteres des de la nostra experiència de tasca diària

Josetxo Ordóñez Etxeberria i 5 més

12:36 · 16 gen. 20 · Twitter Web App

OH Aragón-San Rafael
@OHSanJuandeDios

La experiencia de la misericordia del Padre transformó a Juan de Dios. Hoy, 20 de enero, celebramos el dia de la Conversión de nuestro fundador, animando a los Hermanos de la Orden a mantener la actitud de conversión que exige cada día para hacer eficaz la nueva Hospitalidad.

9:30 · 20 gen. 20 · Hootsuite Inc.

Museu de Montserrat
@MuseuMontserrat

L'escultura "Anna" de #JaumePlensa es quedarà a l'atri de la basílica de #Montserrat fins al 22 de març de 2020. És una gran notícia que esperem que satisfarà la immensa majoria dels visitants del santuari. Estem molt agraïts a l'artista per aquesta pròrroga!

11:08 · 05 des. 19 · Twitter Web App

Catalunya Religió
@catreligio

Avui @catreligio i @AnimasetMedia al Vaticà. Celebrant els 10 anys amb @Pontifex

Vatican News i 7 més

11:28 · 08 gen. 20 · Twitter for Android

BlanquernaFCRI
@BlanquernaFCRI

Diversitat, xarxes socials, inclusivitat, desigualtat... 🌍 Avui els nostres estudiants dialoguen amb @mikiot2018 🎙 sobre preocupacions respecte del futur en un projecte organitzat per @BeTheKey_ #YouSingLab

13:09 · 03 des. 19 · Twitter for iPhone

Unió de Religiosos de Catalunya
@ReligiososCat

🙂 Aquest 2020, els religiosos i religioses de la URC celebren el #ForumdelaVidaReligiosa, amb el lema: "Tinguem la mirada fixa en Jesús". ℹ 🎥 El president, fra Eduard Rey, i la vicepresidenta, Rosa Masferrer, ens el presenten!

312 visualitzacions

MCECC
@esglesiaMCECC

Ja podem anunciar on se celebrarà la IV Nit dels Animadors i Animadores de la Fe, el 28 de febrer.
Si mireu aquesta foto... Vosaltres ho sabeu?🙂
❍DIGUEU-NOS-HO

14:14 · 24 gen. 20 · Twitter Web App

Pedagogia LS Cat
@PedagogiaCat

Formant l equip per un gran projecte #SomLaSalle #NCALaSalle #MiraMésEnllà #Imagina #LaSalle

14:02 · 15 gen. 20 · Twitter for iPhone

arxiu escola pia cat
@arxiuepc

Obrim l'any amb un donatiu de 238 imatges de l' @EscolaPiaCaldes datades entre 1958-1960. #arxiusfotografics #escola #arxius @escolapiacat

11:27 · 21 gen. 20 · Twitter Web App

CATALUNYA RELIGIÓ

Tota l'actualitat a www.catalunyareligio.cat | Edició mensual impresa de distribució gratuïta.

Director: Jordi Llisterri i Boix. **Edició paper:** Laura Mor. **Redacció:** Glòria Barrete, Ignasi Escudero i Laura Mor. **Col·laboradors:** Eloi Aran, Ramon Bassas, David Casals, Lucía Montobbio, Alba Sabaté. **Adreça:** Carrer Nàpols 346, 2n E. 08025 Barcelona. **Telèfon:** 674050748. **Correu-e:** info@catalunyareligio.cat
Publicitat: Paris Grau | comunicacio@animaset.cat

Catalunya Religió és una iniciativa de la Fundació Catalunya Religió. **Patronat:** Eduard Ibañez (president), Míriam Díez (vicepresidenta), Carles Armengol, Ignasi Garcia i Clavel, Núria Iceta, Manuel Manonelles, Anna Vilà.

AMB EL PATROCINI DE

ENTITATS COL·LABORADORES

ISSN: 2604-7004. Dipòsit legal: B5112-2019. Imprès a Imprintsa, a Sant Fruitós de Bages. Publicació auditada per OJD.